
Protokoll

Regionstyrelsens arbetsutskott

13 augusti 2024

Regionstyrelsens arbetsutskotts protokoll

Plats och tid	Dagö, Rådhuset Visborg, Visby, 13 augusti 2024, klockan 09.00–16.00
Beslutande	Meit Fohlin (S), ordförande Andreas Unger (M), 1:e vice ordförande Eva Nypelius (C), 2:e vice ordförande Filip Reinhag (S) Oscar Lindster (S) Johan Malmros (C) Saga Carlgren (V)
Ersättare	Jennifer Medin (MP)
Övriga	Stefan Hollmark, regiondirektör, RSF Malin Östre, stadssekreterare, RSF Anna Malm, enhetschef, RSF Ulrika Jansson, ekonomichef, RSF, § 171-172, 196 Anette Jansson, programansvarig, RSF, § 173, 184 Stefaan De Maecker, enhetschef, RSF, § 173, 177-178 Anders Falkemo, samordnare visseblåsarfunktion, RSF, § 176 Anna Svärd, strateg, RSF, § 177 Evelina Egdahl, mark- och exploateringsingenjör, SBF, § 181 Jenny Iversjö, avdelningschef, SBF, § 181 Maja Allard, beredskapsstrateg, RSF, § 182-183 Lars-Göran Uddholm, räddningschef, SBF, § 182-183, 196 Roland Engkvist, strateg, RSF, § 184 Susanna Palomaa, tillväxtchef, RSF, § 184 Malena Bendelin, enhetschef, RSF, § 185-194 Helena Andersson, eko-strateg, RSF, § 185 Maja-Malin Ekelöf, strateg, RSF, § 185 Susanne Pettersson, avdelningschef, TKF, § 187-188 Claudia Maretic Castillo, miljöskyddsinspektör, SBF, § 187-188 Jonas Nilsson, eko-strateg, RSF, § 191 Anna Wejde, processledare, RSF, § 192-193 Caroline Thomasson, bostadsstrateg, RSF, § 194 Patrik Pettersson, chefsjurist, RSF, § 195 Jenny Carlsson, HR-chef, TKF, § 196 Henry Henziger, förvaltningskontroller, RSF, § 196

Datum för justering	22 augusti 2024
Paragrafer	§ 171–196
Underskrifter	Detta protokoll har justerats digitalt och saknar därför signaturer. Sekreterare Malin Östre Ordförande Meit Fohlin Justerare Saga Carlgren

ANSLAG/BEVIS	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Regionstyrelsens arbetsutskott
Sammanträdesdag	2024-08-13
Protokollet anslås	2024-08-23
Anslaget tas ned	2024-09-16
Protokollets förvaringsplats	Regionstyrelseförvaltningen

Register

RS AU § 171	Personalkostnadskompensation och höjda interna priser- förslag till fördelning av budget	7
RS AU § 172	Slutredovisning. Nybyggnad Korpen korttidsplatser	10
RS AU § 173	Hållbarhetspolicy för Region Gotland	12
RS AU § 174	Sammanträdesplan för regionstyrelsen och regionfullmäktige 2025	13
RS AU § 175	Åtterrapporering av uppdrag. Kvalitativ utvärdering av funktionen politisk sekreterare	14
RS AU § 176	Åtterrapporering av uppdrag. Åtgärdsprogram utifrån kunskapsanalys gällande oegentligheter och korruption	16
RS AU § 177	Uppdrag. Ansvar för regionens uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel	17
RS AU § 178	Undertecknande av CEMR-deklarationens nya artiklar	20
RS AU § 179	Översyn av rutiner gällande tjänsteresor	22
RS AU § 180	Regionernas nationella samordning, planering och ledning av sjukvården vid höjd beredskap och krig (NSPL)	24
RS AU § 181	Idrottshall	26
RS AU § 182	Regional resursgrupp- utveckling av samverkan med frivilliga försvarsorganisationer	30
RS AU § 183	Sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK)	32
RS AU § 184	Remiss - Samråd om ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen	35
RS AU § 185	Remiss- Promemorian Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport	37
RS AU § 186	Revidering av verksamhetsområden vatten och avlopp	40
RS AU § 187	Information. Vattensituationen på Gotland	43
RS AU § 188	Region Gotlands yttrande över Heidelberg Materials Cement Sverige AB ansökan om långvarigt tillstånd för fortsatt täkt- och vattenverksamhet	44
RS AU § 189	Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till cementproduktion och därmed sammanhängande vattenverksamhet i Slite, Heidelberg Materials Cement Sverige AB. Delegation av beslutanderätten	52
RS AU § 190	Motion. Förbättring av Gråbo-området i Visby	56
RS AU § 191	Motion. Utredda dricksvattendammar nedströms Tingstäde träsk	58
RS AU § 192	Motion. Trädplanteringsinitiativ för ungdomar	62

RS AU § 193	Medborgarförslag. Gotlands kyrkor ska tas med på UNESCO:s världsarvslista	64
RS AU § 194	Medborgarförslag. Tillstånd till sommaruthyrning inom AB Gotlandshem	66
RS AU § 195	Medborgarförslag. Fyrverkerier/Smällare	68
RS AU § 196	Regiondirektörens information	70

RS AU § 171 Personalkostnadskompensation och höjda interna priser- förslag till fördelning av budget

Ärendenummer: RS 2024/7

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Nämndernas budgetramar 2025 justeras för personalkostnadsökning, interna priser och internhyra enligt tabell.

Sammanfattning

I samband med regionstyrelsens beslut om budget 2025 (2023-05-30, § 169) fick regiondirektören i uppdrag att återkomma till regionstyrelsens sammanträde i september med förslag till ramjustering för nämnderna till följd av internhyra, personalkostnadskompensation samt höjda priser för måltidsverksamheten inom regionstyrelseförvaltningen och försörjningsverksamheten inom teknikförvaltningen.

Tabell 1: Budgetramarna 2025 föreslås förändras enligt nedanstående tabell (tkr)

Nämnd	Personalkostnadskompensation*	Intern- priser RSF	Intern- priser TKF	Internhyra
Regionstyrelsen, regionstyrelseförvaltningen	9 041	-322	1 003	2 724
Politikerorganisationen	993	-	-	30
Regionstyrelsen, räddningstjänst inkl. RIB	1 520	-	45	193
Tekniska nämnden	2 916	-	1 118	689
Miljö- och byggnämnden	3 274	-	112	305
Barn- och utbildningsnämnden	30 797	6 717	1 894	6 206
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	8 719	938	525	2 713
Socialnämnden	31 257	1 694	703	4 712
Hälso- och sjukvårdsnämnden	41 385	506	1 592	5 828
Summa	129 902	9 533	6 992	23 400

* Generell kompensation motsvarande 3,1 %. De verksamheter som inte är anslagsfinansierade (delar av teknikförvaltningen samt delar av regionstyrelseförvaltningen) kompenseras via möjligheten att höja priserna och ingår inte i denna fördelning.

Personalkostnadskompensation

I budgeten för 2025 har avsatts totalt 140 miljoner kronor för budgetkompensation för löneökningar 2025. I det här läget föreslås en generell personalkostnadskompensation på 3,1 % vilket motsvarar ett belopp på cirka 130 miljoner kronor samt en summa på 10 miljoner kronor för dels riktade satsningar på jämställda löner och dels möjlighet till komplettering utifrån utfallet av de centrala löneförhandlingarna 2025. Den här summan behålls tills vidare centralt för att efter kompletterande analyser av lönekartläggning, löneläget och löneavtalen fördelas till nämnderna. Fördelningen av den särskilda satsningen kommer att samordnas inom HR-organisationen och budgeten beslutas av regionfullmäktige under våren 2025.

I den generella personalkostnadsökningen ingår höjning av arvoden inom politikerorganisationen med 993 tkr. I den summan ingår även höjning av arvoden till gode män. Arvodena räknas årligen upp utifrån prisbasbeloppet.

Interna priser

I budgeten för 2025 har regionstyrelseförvaltningens resultatenhet måltid tillåtelse att justera priset med totalt 9,5 miljoner kronor. Generellt är prisjusteringen kopplad till löneökning och kompensation för prisökningar. Det fasta priset för barn- och utbildningsnämnden har justerats till följd av kompensation för ökad hyreskostnad efter ombyggnation av skolkök.

Försörjningsverksamhetens priser får, enligt budgetbeslutet, höjas med 7,0 miljoner kronor 2025. Det avser områdena städ, vaktmästeri, transport, bårhus, varuförsörjning och hjälpmedelscentral.

Internhyra

Internhyrorna får enligt regionfullmäktiges budgetbeslut höjas med 23,4 miljoner kronor vilket motsvarar 4,8 procent. Höjningen av internräntan från 2 till 2,5 procent ingår. Budgetkompensation utgår inte generellt för nya eller ombyggda lokaler.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att fördelningen av de olika anslagen ska genomföras enligt förslaget. De interna priserna och internhyrorna är rena uppräkningslagar enligt utgångsläget för 2024 och omfattar inga volymökningar, om- eller nybyggnationer.

Med tanke på de osäkerhetsfaktorer som finns avseende nästa års avtalsrörelse och att årets (2024) års lokala löneöversynsförhandlingar inte kommer att vara klara förrän under hösten 2024 finns inte faktaunderlag för att nu förslå de

satsningar som ger mest effekt. Lönekartläggning och analyser av löneläget efter 2024 års löneöversyn kan ske tidigast i slutet på året.

Det är inte optimalt för nämnderna att inte veta vilken slutlig budgetram som gäller 2025 förrän i början av nästa år, men bedömningen är att det är viktigare att budgetkompensationen i högre grad motsvarar de satsningar som behöver genomföras.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-06

RS AU § 172 Slutredovisning. Nybyggnad Korpen korttidsplatser

Ärendenummer: RS 2023/1823

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Slutredovisningen för investeringsprojektet Nybyggnad Korpen korttidsplatser godkänns.

Sammanfattning

Investeringsprojektet har omfattat nybyggnation av ett korttidsboende med 40 platser på Korpenområdet för socialförvaltningen. Projektet inleddes 2019 och korttidsboendet färdigställdes i mars 2022. Verksamheten påbörjade inflyttning i lokalerna 1 april.

Investeringsprojektet har haft en total budget på 71,3 mnkr. De totala investeringsutgifterna har uppgått till 66 mnkr och innebär en positiv budgetavvikelse på 5,3 mnkr. Projektet har hanterat större tilläggsbeställningar för bland annat kyld luft i hela byggnaden inom budget.

Projektet har hållit tidplanen trots effekter av pandemin i form av långa leveranstider och hög sjukfrånvaro. Projektet har uppnått målet att tillgodose behovet av korttidsplatser på Gotland i vårdkedjan från Visby lasarett till den enskildes bostad i enlighet med socialförvaltningens funktionsprogram och teknikförvaltningens kravställningar. Korttidsboendet uppfyller dagens krav på hygien, integritet för de boende, arbetsmiljö och välfärdsteknologi.

Korttidsboendet har byggts för att klara kraven på energiprestanda motsvarande Sweden Green Building Councils certifieringssystem miljöbyggnad indikator 3, energianvändning, betygskriterie silver.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att tekniska nämndens slutredovisning godkänns.

Bedömning

Enligt riktlinjerna för redovisning av investeringar ska investeringsprojekt med en bruttoutgift över 20 mnkr slutredovisas till regionfullmäktige.

Investeringsprojektet har klarat budget och tidplan samt uppnått ställda krav på verksamhetslokalerna.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att tekniska nämndens slutredovisning godkänns.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Ulrika Jansson, ekonomidirektör,
regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tekniska nämnden 2023-09-13, § 176

Teknikförvaltningen tjänsteskrivelse, 2023-08-21

Teknikförvaltningen slutrapport Korpen Korttidsboende, 2023-03-23

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-06-27

RS AU § 173 Hållbarhetspolicy för Region Gotland

Ärendenummer: RS 2024/1653

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Hållbarhetspolicyn syftar till att tydliggöra Region Gotlands grundläggande förhållningsätt till hållbar utveckling och principer för implementering av hållbarhetsaspekter i all verksamhet. Den förväntade effekten är en gemensam grund avseende hållbarhet inom Region Gotland, som stärker det systematiska hållbarhetsarbetet. Policyn är vägledande för beslut och styrning.

Hållbarhetspolicyn behöver kompletteras med kommunikations- och utbildningsinsatser för att få genomslag. Sådana insatser finns planerat och resurssatt för inom ramen för utvecklingsprogrammet för Region Gotlands hållbarhetsarbete. Hållbarhetspolicyn ersätter Region Gotlands miljöpolicy.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att förslaget till hållbarhetspolicy ger en god grund för att stärka Region Gotlands systematiska hållbarhetsarbete. Policyn behöver kompletteras med kommunikations- och utbildningsinsatser för att få genomslag i organisationen. Sådana insatser finns planerat och resurssatt för inom ramen för utvecklingsprogrammet för Region Gotlands hållbarhetsarbete.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anette Jansson, programansvarig, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att underlaget behöver revideras och kompletteras med förtydliganden kring implementering och uppföljning samt koppling till styrmodellen.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionfullmäktige 2022-06-20, § 93

Hållbarhetspolicy

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-18

RS AU § 174 Sammanträdesplan för regionstyrelsen och regionfullmäktige 2025

Ärendenummer: RS 2024/1645

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.
-

Sammanfattning

Sammanträdesplanen har tagits fram av kanslichef och stadssekreterare. Hänsyn har tagits till SKR:s sammanträden och beredningar. Sammanträdesplanen har föredragits för regiondirektören, regionstyrelseförvaltningens ledningsgrupp samt presenterats för regionstyrelsens och regionfullmäktiges ordförande.

Vid framtagandet har utgångspunkt varit att lägga en sammanträdesplan som möjliggör och ger utrymme för en förbättrad kvalitet i ärendeberedningsprocessen, där ambitionen är att öka kvaliteten på underlag, skapa en struktur för att arbeta uppdrags- och ärendedrivet, skapa utrymme för en bred förankring genom tjänstepersonsberedning samt att skapa utrymme för inläsningar av handlingar och protokoll.

Bedömning

Bedömningen är att framtaget förslag till sammanträdesplan är väl förankrad och ligger i linje med det uppdrag regionstyrelseförvaltningen har att förbättra kvaliteten i ärendeberedningsprocessen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Malm, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att underlaget behöver ses över gällande veckodagar för sammanträden samt att planeringen i april och maj behöver revideras.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Förslag 1 Sammanträdesplan 2025

Regionstyrelseförvaltningen tjänsteskrivelse 2024-06-20

RS AU § 175 Återrapportering av uppdrag. Kvalitativ utvärdering av funktionen politisk sekreterare

Ärendenummer: RS 2022/1844

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Föreslagna ändringar fastställs i regelverk för Politiska sekreterare i Region Gotland och bilaga 1, Anställningsavtal för politiska sekreterare.
- Lönerrevision för politiska sekreterare sker med retroaktiv uppräknings från 2024.
- Regiondirektören ges i uppdrag att genomföra en basvärdering av funktionen politisk sekreterare.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen fick vid regionstyrelsens sammanträde 2024-05-30, § 154 i uppdrag att ta fram förslag till förändringar avseende arbetsmiljö, förmåner och lönerrevision för de politiska sekreterarna. Uppdraget grundar sig i en rapport som togs fram av PwC där rollen som politisk sekreterare i Region Gotland har utvärderats. Rapporten presenterades för regionstyrelsen i 2023-04-26, § 133.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår nu ett antal villkorsändringar i regelverket för Politiska sekreterare i Region Gotland och i bilaga 1 - Anställningsavtal för politiska sekreterare.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen gör bedömningen att föreslagna ändringar i regelverket svarar på det uppdrag som gavs av regionstyrelsen 2024-05-30, § 154.

Förändringarna har ekonomisk påverkan då löneuppräknings troligtvis blir större än tidigare. Kostnad för förmåner finns inte heller med i tidigare ekonomiska beräkningar kring funktionen politiska sekreterare.

En förändring av arbetsmiljöansvar innebär också att Region Gotland behöver se över organisationen för de politiska sekreterarna och vem i Region Gotland som ska få det delegerade arbetsmiljöansvaret.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att ändringar i regelverket inte får någon påverkan på gällande lagstiftning.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att förändringarna kan få ekonomisk påverkan. Detta genom att löneökningarna kan bli högre än 2 % årligen samt att kostnader för förmåner inte är inräknad i den budget som är avsatt för politiska sekreterare.

3. Barnperspektiv

Inte aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Inte aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Inte aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Inte aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Malm, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att lönerrevision för politiska sekreterare ska ske med retroaktiv uppräknning från 2024 istället för 2025, samt att en basvärdering av funktionen politisk sekreterare ska genomföras.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och eget tilläggsyrkande och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen 2024-05-30, § 154

Förslag till reviderat regelverk för politiska sekreterare

Bilaga- Anställningsavtal för politiska sekreterare

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-01

RS AU § 176 Återrapportering av uppdrag. Åtgärdsprogram utifrån kunskapsanalys gällande oegentligheter och korruption

Ärendenummer: RS 2023/1742

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören ges i uppdrag att utarbeta ett förslag på policy för professionellt agerande, en så kallad uppförandekod.

Sammanfattning

Regionstyrelseförvaltningen har undersökt vilka förändringar som skulle gynna möjligheterna att åtgärdsförslag från visselblåsarutredningar på ett effektivt sätt tas omhand av Region Gotlands olika verksamheter.

Regionstyrelseförvaltningen har tagit fram ett handlingsförslag.

Förslaget består i att ge regiondirektören i uppdrag att ta fram en policy gällande professionellt agerande, en så kallad uppförandekod.

Bedömning

En policy gällande professionellt agerande, en uppförandekod, ökar möjligheten för ansvarsutkrävande och genom den ökar även möjligheterna att förhindra oegentligheter och missförhållanden.

En uppförandekod som närmare beskriver ett professionellt agerande kommer att vara ett övergripande styrande dokument och verka stödande och sammanhållande till ett stort antal andra riktlinjer. Däribland riktlinjerna för mutor och jäv och representation men också till exempelvis riktlinjen för bisyssla och riktlinjen för inköp.

En uppförandekod ger en gemensam och regionövergripande värdegrund som kan användas i utbildningssyfte och informationsinsatser i syfte att verka för ett professionellt agerande och stärkt integritet. En uppförandekod kommer även att långsiktigt verka stärkande för förtroende för Region Gotland som organisation bland medborgare, föreningar och företag.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anders Falkemo, samordnare visselblåsarfunktion, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-31

RS AU § 177 Uppdrag. Ansvar för regionens uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel

Ärendenummer: RS 2024/1615

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören får i uppdrag att återkomma med förslag om att överföra ansvaret att fullgöra regionens uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel från regionstyrelsen till miljö- och byggnämnden.

Sammanfattning

Det är regionstyrelsen som enligt sitt reglemente har ansvaret att fullgöra regionens uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, medan miljö- och byggnämnden har inskrivet i sitt reglemente att de ansvarar för att åt regionstyrelsen tillhandahålla tjänster avseende handläggning av tillstånds- och tillsynsärenden enligt dessa lagar.

Det är idag flera enheter på samhällsbyggnadsförvaltningen som berörs av arbetet med att tillhandahålla tjänster åt regionstyrelsen. Det finns synergier med andra verksamheter som miljö- och byggnämnden ansvarar för, till exempel livsmedelshantering.

Verksamheten finansieras i princip helt genom taxor som fastställs av fullmäktige. Idag är det samhällsbyggnadsförvaltningen, som svarar mot miljö- och byggnämnden, som tar in intäkterna för att finansiera verksamheten.

Lagar som berörs i skrivelsen är alkohollagen (2010:1622), lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter, lagen (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare, lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Reglementen som berörs i skrivelsen är Reglemente för regionstyrelsen och Reglemente för miljö- och byggnämnden.

Reglementet för regionstyrelsen behöver oavsett beslut ses över och uppdateras med gällande laghänvisningar.

Bedömning

Utifrån dagens ansvarsfördelning föreligger det ett behov av en översyn kring hur taxorna tas in om det ska göras på korrekt sätt. Detta bedöms vara ett relativt omfattande arbete i sig och går mot en ineffektivare hantering jämfört

med dagens arbetsinsats med att hantera taxorna. Om ansvaret för föreslagna uppgifter istället flyttas till miljö- och byggnämnden upphör behovet av en taxeöversyn och det bibehålls en effektiv hantering av taxor.

Då tjänsterna redan idag utförs av samhällsbyggnadsförvaltningen och det finns sammanhang som påverkar även andra verksamheter inom denna förvaltning, görs bedömningen att det finns synergieffekter som talar för att ansvaret samlas under miljö- och byggnämnden.

Sammanfattningsvis skapas en tydligare organisation som bidrar till transparens kring ansvar, samtidigt som det skapar en effektivare organisation om ansvaret samlas under miljö- och byggnämnden.

Därför föreslås regionstyrelsen att ge regiondirektören i uppdrag att återkomma med förslag på överföring av ansvaret att fullgöra regionens uppgifter enligt alkohollagen, tobakslagen, lagen om elektroniska cigaretter och lagen om handel med vissa receptfria läkemedel från regionstyrelsen till miljö- och byggnämnden. Ett kommande förslag kommer att remitteras till miljö- och byggnämnden inför beslut.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att en sammanhållen hantering inom miljö- och byggnämnden att fullgöra regionens uppgifter inom ovan nämnda lagrum skulle underlätta ett lagenligt arbetssätt och öka transparensen i utförandet.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att då samhällsbyggnadsförvaltningen redan tillhandahåller tjänsterna och har kunskapsexpertis på området, skapas en effektivare ärendehantering som reducerar resursanvändandet och tidsåtgången om ansvaret tillskrivs miljö- och byggnämnden.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefaan De Maecker, enhetschef och Anna Svärd, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-18

RS AU § 178 Undertecknande av CEMR- deklarationens nya artiklar

Ärendenummer: RS 2024/1439

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Region Gotland, som ställde sig bakom den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) 2015, ansluter sig även till deklarationens nio nya artiklar 31-39, beslutade av CEMR den 6 december 2022, och inkluderar dessa i regionens arbete med att genomföra åtagandena i CEMR-deklarationen.

Sammanfattning

Den europeiska deklarationen för jämställdhet på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) är ett verktyg för kommuner och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i all verksamhet. Region Gotland skrev under på den europeiska deklarationen 2015.

Deklarationen som antogs 2006, uppdaterades i december 2022 framför allt med nio nya artiklar inom sakområden som tidigare inte täckts in. Den svenska översättningen blev klar först i slutet av 2023 och antogs av Sveriges kommuner och regioner (SKR) den 26 januari 2024. Befintliga undertecknare av deklarationen bjuds in att ställa sig bakom dessa tillägg och ta med dessa nya åtaganden i sitt arbete med att genomföra CEMR-deklarationen för jämställdhet. Regionstyrelseförvaltningen föreslår att Region Gotland, som ställde sig bakom den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) 2015, ansluter sig även till deklarationens nio nya artiklar 31-39, beslutade av CEMR den 6 december 2022, och inkluderar dessa i regionens arbete med att genomföra åtagandena i CEMR-deklarationen.

Bedömning

Region Gotland har 2015 undertecknat den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män – CEMR-deklarationen i dess dåvarande form. Regionstyrelseförvaltningen bedömer att de nya artiklarna som nu har lagts till väl motsvarar den nuvarande samhällsutvecklingen och att de frågeställningar som kommer därav kan implementeras i nuvarande process för återrapportering.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår därför att Region Gotland ansluter sig även till deklarationens nio nya artiklar 31-39, beslutade av CEMR den 6 december 2022, och inkluderar dessa i regionens arbete med att genomföra åtagandena i CEMR-deklarationen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Rekommendation gällande undertecknande av CEMR-deklarationen,
SKR2024/00025, inkom 2024-01-26

Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på
lokal och regional nivå.

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-07

RS AU § 179 Översyn av rutiner gällande tjänsteresor

Ärendenummer: RS 2024/1777

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regiondirektören får i uppdrag att genomföra en översyn av befintliga rutiner och styrdokument för tjänsteresor och att ta fram förslag på förändringar, förbättringar och förtydliganden. Åtterrapporing sker till regionstyrelsen i december 2024.

Sammanfattning

Den senaste tidens granskningar avseende tjänsteresor, som har genomförts av tjänstepersoner och politiker inom Region Gotland de senaste åren, har bland annat visat på otydligheter kring om resorna är beslutade i enlighet med Region Gotlands styrdokument och om fakturor från resorna har hanterats i enlighet med fastställda rutiner. Vidare har granskningarna pekat på att felaktiga leverantörer har använts.

Det är viktigt att Region Gotland alltid har tydliga styrdokument för alla ska veta vad som gäller, exempelvis avseende tjänsteresor, och att det finns kvalitetssäkrade rutiner för hur ett arbete ska utföras, exempelvis attestering av fakturor. För att Region Gotland dessutom hela tiden ska kunna utvecklas och bli bättre och bättre, krävs det även en kultur som hela tiden uppmuntrar till innovation och ständiga förbättringar. Samtidigt är det viktigt att hela tiden granska sig själv – intern kontroll - och att skapa möjligheter för utomstående att granska det arbete som görs.

Mot bakgrund av det som hittills framkommit, avseende Region Gotlands hantering av tjänsteresor, gör regionstyrelseförvaltningen bedömningen att en översyn av rutiner och styrdokument avseende tjänsteresor behöver genomföras.

Regionstyrelsen föreslås därför besluta att ge regiondirektören i uppdrag att genomföra en översyn av befintliga rutiner och styrdokument för tjänsteresor och ta fram förslag på förändringar, förbättringar och förtydliganden.

Övrigt

I samband med granskningarna har det från regionstyrelseledamöter inkommit frågor rörande framförallt specifika tjänsteresor. Avsikten är att hantera dessa frågor under punkten regiondirektörens information.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefan Hollmark, regiondirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att uppdraget tidsätts till att återrapporteras till regionstyrelsen i december 2024.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och eget yrkande och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-05

RS AU § 180 Regionernas nationella samordning, planering och ledning av sjukvården vid höjd beredskap och krig (NSPL)

Ärendenummer: RS 2024/1425

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Region Gotland ska delta i det regiongemensamma arbetet Nationell samordning, planering och ledning (NSPL), vad avser uppgifterna samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig.
- Regiondirektören ska löpande hålla regionstyrelsen informerad.
- Regionstyrelsen ska årligen utvärdera och följa upp arbetet.

Sammanfattning

Sverige bygger upp totalförsvaret för att uppnå en samordnad nationell förmåga och en förmåga att verka tillsammans med allierade nationer inom NATO. Sveriges 21 regioner ansvarar för flera samhällsviktiga funktioner såväl i fredstid som vid höjd beredskap och krig.

Regionernas ansvar inom totalförsvaret kräver samverkan med andra regioner, kommuner, privata aktörer samt med statliga myndigheter. Idag saknas gemensamma strukturer för totalförsvarsplaneringen mellan regionerna, vilket resulterar i en fragmenterad planering som är svår att överblicka.

Gemensamma strukturer, gemensam planering och gemensamt ansvarstagande är avgörande för att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt kunna bygga nationell förmåga inför svåra påfrestningar. Samverkan och samarbete mellan regionerna behöver därför utvecklas så att regionernas del i totalförsvaret säkerställs. En ökad samverkan mellan regionerna underlättar också den statliga planeringen och förmågan att möta NATO:s krav inom ramen för Sveriges medlemskap.

Mot denna bakgrund inrättas en gemensam kanslifunktion för samordning och planering av regionernas verksamhet vid höjd beredskap och krig. Funktionen benämns *Nationell samordning planering och ledning (NSPL)*. Kansliet behöver vara en del av en myndighet då det finns särskilda formella krav för dess arbetsuppgifter. Kansliet kommer att tillhöra Region Uppsala som har erbjudit sig att vara värd för verksamheten.

Regionernas deltagande i NSPL baseras på respektive regionstyrelsens ansvar och beslutsmandat. För det fortsatta arbetet behöver därför samtliga regioner ta ställning till deltagande i det regiongemensamma arbetet NSPL, för samordning och planering under höjd beredskap och krig. Ledningen ligger fortsatt kvar i respektive regionstyrelse, men regionen deltar i gemensam nationell samordning och planering. Kansliets roll är att stödja regionernas ledning för att stärka den samlade ledningsförmågan.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Stefan Hollmark, regiondirektör, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att regionstyrelsen årligen ska utvärdera och följa upp arbetet.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och eget tilläggsyrkande och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Regionernas nationella samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig- långversion

Regionernas nationella samordning och planering inför och under höjd beredskap och krig- kortversion

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-05

RS AU § 181 Idrottshall

Ärendenummer: RS 2024/1765

Arbetsutskottets beslut

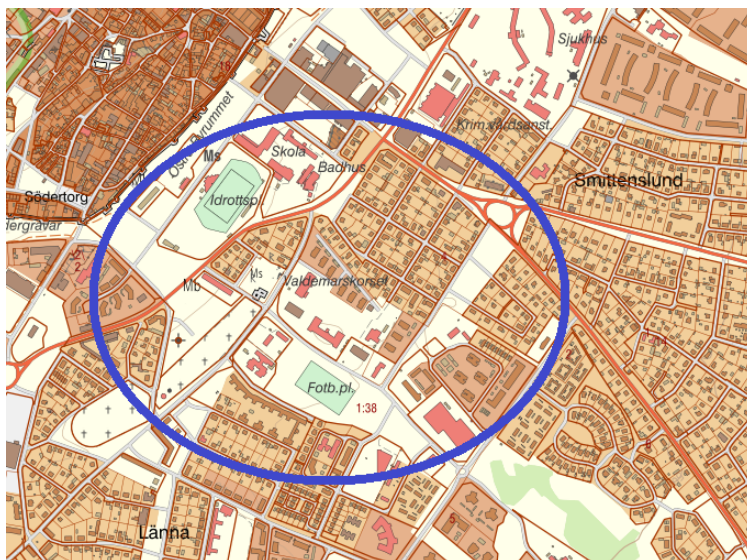
- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar med en förstudie för en idrottshall i Visby på uppdrag av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen. Syftet med förstudien är att utreda förutsättningarna för att bygga en fullstor idrottshall mellan Solbergaskolan och Alléskolan. En fullstor idrottshall bedöms behövas för att tillgodose Solbergaskolans ökade behov av idrottsyta för att klara gällande undervisningskrav.

Idrottsämnet har fått en utökad läroplan och det är idsag brist på lediga tider i befintliga idrottshallar. Med anledning av det finns det ett stort behov av en fullstor idrottshall med minimimått 20 gånger 40 meter. Önskemålet från skolverksamheten är att den helst ska ligga på Solbergaskolans tomt eller i närområdet. En ny fullstor idrottshall skulle uppfylla skolans behov men också bidra till ett lyft för det gotländska föreningslivet.

I det givna uppdraget avgränsades förstudien till att behandla det inringade området i kartbilden som redovisas nedan.

Målet är ta fram en förstudie som ska utgöra underlag för beslut att påbörja framtagande av detaljplan och efterföljande byggnation av en idrottshall. Förstudien ska redovisa områdets förutsättningar för anläggande av ny idrottshall med hänsyn tagen till platsens förutsättningar och regionens

gällande styrdokument. Förstudien ska när den är färdigställd godkännas av barn- och utbildningsnämnden och därefter beslutas i regionstyrelsen.

Under förstudiens framtagande har det kring de olika områden som analyserats framkommit en rad olika synpunkter. Med anledning av det har förstudiens styrgrupp beslutat att skicka ut en remiss till berörda verksamheter som getts möjlighet att lämna synpunkter på de områden som är aktuella, fastigheterna Ekorren 1 och Artilleriet 1:38.

Utifrån inkomna remissvar är den samlade bedömningen att förstudien fortsatt ska fokusera på markytorna på fastigheten Visby Artilleriet 1:38, inom det område som heter Sparkenparken. Regionstyrelseförvaltningen föreslår att förstudien fokuserar på den västra delen av parken intill Orionskolan som i kartan ovan är markerad med gult.

Bedömning

För att ta nästa steg i arbetet med förstudien för en ny idrottshall i Visby är projektet i behov av ett beslut om vilket markområde som ska prioriteras för en ny idrottshall.

Forskning visar att strategisk placering av idrottshallar kan ha positiva effekter på både fysisk och psykisk hälsa i samhället. När idrottsanläggningar är nära skolor, kan de integreras i skolans verksamhet och uppmuntra elever att delta i sport och fysisk träning. Tillgång till idrottsanläggningar utanför skoltid främjar fysisk aktivitet, vilket är viktigt för att minska risken för kroniska sjukdomar som fetma, hjärtsjukdomar och typ 2-diabetes. Regelbunden fysisk aktivitet förbättrar också mental hälsa genom att minska stress och ångest. Idrottsanläggningar fungerar dessutom som mötesplatser och kan stärka sociala nätverk och gemenskap inom lokalsamhället. De kan också bidra till integration och jämlikhet genom att erbjuda alla grupper i samhället tillgång till sport och rekreation. För att uppnå detta bör man se över hur idrottshallen utformas, så att den kan användas för flera olika aktiviteter och därmed maximera nyttan och användningen.

Lokalisering och utformning bör göras utifrån ovan beskrivna värden. Valet av plats bör göras med ett långsiktigt perspektiv där bedömningen av vilken lokalisering som är mest lämplig för sitt ändamål möter behoven på lång sikt.

Möjliga platser för fler idrottshallar kommer att bli svårare att hitta i framtiden. I våra centrala lägen, som båda föreslagna platser är, blir det viktigt att se över samutnyttjande av ytor för att skapa mångfunktionalitet och möta flera behov samtidigt. Det blir även viktigt att ta hänsyn till framtida behov av ytan för att säkerställa att viktiga allmänna intressen bibehålls och öka förutsättningarna för att komma fram med en ny plan.

Skolan är en lagstadgad verksamhet och bedömningen borde vara att den ges företräde till det bäst lämpade området av de som bedöms möjliga. Solbergaskolan är Gotlands största grundskola och har i dag inte tillräcklig tillgång till idrottshall i skolans närhet. Skolorna i Visby konkurrerar i dag om ytor i idrottshallarna och det är redan brist på tider.

Solbergaskolan transporterar i dag lärare, elever och material till andra idrottshallar och grönytor vilket innebär problem för schemaläggning och att eleverna ska få sin garanterade undervisningstid inom ämnet idrott och hälsa. Möjligheten att erbjuda likvärdig undervisning och tillgång till det som ämnets kursplan kräver, är redan i dag försämrade. Planeringsförutsättningar och arbetsmiljö för skolledning, personal och elever anses därmed påverkas negativt.

Behovet av en ny fullstor idrottshall för Solbergaskolan och närliggande skolor, är inskrivet i Region Gotlands investering- och lokalförsörjningsplan och har varit aktuellt en längre tid.

Det är viktigt att i ett sådant här projekt ta med de rum som skapas runt byggnaden, se över hur dessa kan samutnyttjas med andra behov och skapa en rörelse på platsen som stärker den. Närhet till grönska ger goda förutsättningar att utforma området för att stärka utomhusaktiviteter och rekreation tillsammans med inomhushallen. Planerna att utveckla området Sparkenparken till en aktivitetspark, skapar goda förutsättningar för att utforma området för att stärka utomhusaktiviteter och rekreation tillsammans med inomhushallen. En aktivitetspark och idrottshall kan med fördel samplaneras inom området vilket bör studeras vidare i förstudien.

Mot bakgrund av ovanstående och de inkomna remissvaren, som finns bilagda till tjänsteskrivelsen, och belyser utmaningar och möjligheter för de två områdena, Ekorren 1 och Artilleriet 1:38 delar regionstyrelseförvaltningen samhällsbyggnadsförvaltningens uppfattning om att föreslå att regionstyrelsen beslutar att prioritera markytorna på fastigheten Visby Artilleriet 1:38, inom det område som heter Sparkenparken, som den plats i Visby där Region Gotland ska arbeta vidare med i förstudien Idrottshall Visby.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår vidare att den specifika placeringen av idrottshallen förläggs i den västra delen av parken intill Orionskolan.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Ej aktuellt.

2. Ekonomiskt perspektiv

Budget för idrottshall finns med i gällande investeringsplan.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att åtgärden är att anse som positiv ur ett barnperspektiv. Skolan är en lagstadgad verksamhet och idag transporterar Solbergaskolan elever till andra idrottshallar och grönytor vilket innebär problematik i schemalaggningsen för eleverna som skall få sin garanterade undervisningstid i ämnet idrott och hälsa. En nybyggnation av idrottshall centralt i Visby kan även ses ha god effekt och möjliggöra utveckling av föreningslivet på Gotland, utanför skoltid.

4. Jämställdhetsperspektiv

Ur ett jämställdhetsperspektiv bidrar en ny idrottshall till godare möjligheter till att bedriva kvalitativ undervisning i idrottsämnet för alla.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Ej aktuellt.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Evelina Egdahl, mark- och exploateringsingenjör och Jenny Iversjö, avdelningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att fokus för förstudien behöver ses över.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Sammanställning av inkomna synpunkter på område 4, Ekorren 1.

Bilaga 2. Sammanställning av inkomna synpunkter på område 7, 8 och 9, Sparkenparken.

Remissvar: VA, KFA, Park, Trafik, BUN, Bygglov, Regionarkitekt

Samhällsbyggnadsförvaltningen tjänsteskrivelse daterad 2024-07-31

RS AU § 182 Regional resursgrupp- utveckling av samverkan med frivilliga försvarsorganisationer

Ärendenummer: RS 2024/1652

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- En Regional Resursgrupp, RRG, införs i samarbete med Länsstyrelsen i Gotlands län.
- Regional Resursgrupp ersätter nuvarande IOP med finansiering om 800 000 avseende beredskap med Röda korset vid utgången av 2024.
- Regional Resursgrupp finansieras med 400 000 fram till och med år 2025 för löpande kostnader samt 200 000 för utveckling av FFOs verksamhet, totalt 600 000 fram till och med år 2025.

Sammanfattning

Frivilliga som förstärkningsresurs vid kris och höjd beredskap är en viktig regional tillgång. Fortsatt utveckling av samarbetet med Gotlands frivilliga försvarsorganisationer bidrar till ett starkt totalförsvar.

Med ett upprättande av en Regional resursgrupp i samverkan med Länsstyrelsen i Gotlands län fortsätter Region Gotland visa att vi tar ansvar för utvecklingen av totalförsvaret. På ett kreativt och lösningsorienterat sätt skapas arbetsmetoder och samarbeten som är moderna där gotlänningarnas behov av trygghet och en stark beredskap står i fokus.

Det regionala utvecklingsarbetet inom beredskapsplanering stärks då Region Gotland och länsstyrelsen tar ett samlat ansvar för, och i arbetet med, Gotlands frivilliga försvarsorganisationer.

Beslut om införande av en Region Resursgrupp tryggar fortlevnaden för Gotlands frivilliga försvarsorganisationer och skapar förutsättningar för ett långvarigt gemensamt utvecklingsarbete i nära samverkan.

Gotlands frivilliga försvarsorganisationer ges därmed möjlighet att växa och utvecklas med den behovsbild och de förutsättningar som ett förändrat omvärldsläge medför.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja Allard, beredskapsstrateg, regionstyrelseförvaltningen och Lars-Göran Uddholm, räddningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att beslutspunkt nummer tre (3) ändras till att lyda: Regional Resursgrupp finansieras med 400 000 fram till och med år 2025 för löpande kostnader samt 200 000 för utveckling av FFOs verksamhet, totalt 600 000 fram till och med år 2025.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och eget ändringsyrkande och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1: Ekonomisk kalkyl Regional Resursgrupp. Sekretessmärkt

Bilaga 2: Avsiktsförklaring

Bilaga 3: Risk och konsekvensanalys: Regional Resursgrupp

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-29

RS AU § 183 Sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK)

Ärendenummer: RS 2024/1583

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Nulägesrapporten tas emot och läggs till handlingarna.
- Region Gotland ska fortsätta medverka i SSIK-programmet.

Sammanfattning

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att förvalta investeringsprogrammet Sjukvårdens säkerhet i kris och krig (SSIK). Inom ramen för regeringsuppdraget fördelar socialstyrelsen bidrag till regioner för åtgärder i syfte att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdsfastigheter. För Region Gotland berörs endast Visby Lasarett av investeringsprogrammet då bidrag lämnas för fastighet där det bedrivs slutenvård.

Investeringsprogrammet är uppdelat i 4 steg:

Steg 1 - Kartläggning och nulägesanalys. Regionerna genomför en kartläggning och nulägesanalys av vilken vård som bedrivs i sjukhusfastigheterna idag. Därefter görs en kartläggning och nulägesanalys av sjukhusfastigheten enligt de nivåer som finns beskrivna i vägledningen Den robusta sjukhusbyggnaden: bas, brons, silver och guld.

Steg 2 - Målbild. Regionerna beskriver den hälso- och sjukvårdsverksamhet som ska upprätthållas under höjd beredskap, samt med vilken kapacitet, under hur lång tid, samt vilken robusthetsnivå detta kräver.

Steg 3 - GAP-analys Genom att jämföra nuläge (steg 1) och målbild (steg 2) identifieras ”gapet” mellan nuvarande och önskat läge. Utifrån gapanalysen beslutar regionerna om vilka driftsäkerhetshöjande åtgärder man vill genomföra. De åtgärder som kan finansieras genom statsbidraget ska rymmas inom villkoren för statsbidragsförordningen och Socialstyrelsens anvisningar.

Steg 4 – Genomförande. Regionerna genomför driftsäkerhetshöjande åtgärder. Efter genomförd åtgärd ska besiktning ske, och besiktningsprotokollet ska bifogas ansökan om statsbidrag

Region Gotland har genomfört Steg 1 - kartläggning och nulägesanalys. Kartläggningen påvisar att verksamhetens förmåga att bedriva robust hälso- och sjukvård i befintliga lokaler kan beskrivas som kraftigt begränsad och sårbar för yttre påverkan.

Statsbidraget utgår från Socialstyrelsen och söks i efterhand, efter att åtgärderna enligt ovan har genomförts. Detta avser steg 2 och steg 3.

För steg 4 finns i dagsläget inget beslut gällande finansiering. Det finns således ingen garanti för att kostnadstäckning erhålls via statsbidraget. Region Gotland sökte i efterhand kostnadstäckning hos Socialstyrelsen för arbetet med steg 1, vilket beviljades i sin helhet. Framtida kostnadstäckning för arbetet i steg 2 och 3 är inte garanterad och kan utebli helt eller delvis.

Förslag till beslut är att regionstyrelsen lägger rapporten ”Steg 1 - kartläggning och nulägesanalys” till handlingarna och dessutom fattar beslut om att Region Gotland ska medverka i investeringsprogrammet ”Sjukvårdens säkerhet i kris och krig”. Detta trots att det finns en risk att den statliga kostnadstäckningen helt eller delvis kan utebli. Bedömningen är att projektet är bäst lämpat att drivas av regionstyrelsen, i samverkan med tekniska nämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden och andra berörda nämnder.

Bedömning

Bedömningen är att Region Gotland bör fortsätta medverka i SSIK eftersom verksamheten är i behov av robusta sjukhuslokaler. Det är av yttersta vikt att Region Gotland tar fram en målbild för sjukvårdsverksamhet som motsvarar de behov och förväntningar som ställs utifrån ett totalförsvarsperspektiv.

Det finns en risk att Region Gotland inte får kostnadstäckning för sin medverkan, dock har arbetet präglats av tät dialog med Socialstyrelsen för att säkerställa leverans mot uppdraget vilket resulterat i full kostnadstäckning hittills. Denna arbetsmetod kommer fortsätta tillämpas i framtida steg för att minimera risken för avslag. Det är därför ur kostnadsperspektiv motiverat att fortsätta medverka i SSIK.

De resultat som kommer fram i projektet kan mycket väl ligga till grund för andra utredningar som genomförs, exempelvis ombyggnationer av lasarettet. Det är också troligt att detta kan ge ytterligare argument i dialogen kring kostnadsersättning för ö-läget. Självklart kan även fortsatt medverkan i SSIK i slutändan resultera till faktiska fastighetsåtgärder som finansieras av staten. Vår medverkan ökar förutsättningarna för en robust hälso- och sjukvård i kris och krig.

Den sammantagna bedömningen är att fortsatt medverkan i SSIK är motiverad.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Maja Allard, beredskapsstrateg, regionstyrelseförvaltningen och Lars-Göran Uddholm, räddningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Anvisningar om statsbidrag

Bilaga 2. Den robusta sjukhusbyggnaden

Bilaga 3. Rapport: Kartläggning och nulägesanalys SSIK. Sekretessmärkt

Tekniska nämnden 2024-06-17, § 135

Hälso- och sjukvårdsnämnden 2024-06-20, § 67

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-29

RS AU § 184 Remiss - Samråd om ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Ärendenummer: RS 2024/1127

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Yttrande lämnas till Region Stockholm avseende ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen i enligt med förvaltningens förslag och arbetsutskottets tillägg om hållbara färjetransporter.

Sammanfattning

Region Stockholm har skickat samrådsförslag om ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2060, på remiss. Stockholmsregionens utvecklingsplan utgör regional utvecklingsstrategi (RUS) enligt lag om regionalt utvecklingsansvar. Det är också en regionplan enligt Plan- och bygglagen, ett ansvar som Region Stockholm och Region Skåne har. Den är vägledande och står för regional samordning i frågor som gäller mark- och vattenanvändning respektive lokalisering av bebyggelse som har betydelse för regionens fortsatta utveckling. Den fungerar också som en gemensam plattform för samverkan med de omkringliggande regionerna i östra Mellansverige (ÖMS) och är en utgångspunkt i både den statliga och den regionala planeringen av transportinfrastruktur.

Bedömning

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen behandlar en mängd olika områden. Region Gotland väljer att lämna synpunkter i endast en avgränsad men viktig del, som handlar om de funktionella sambanden mellan våra regioner. Region Gotland föreslår att Mälardalsrådets systemanalys 2024 inklusive karta används för att belysa väsentliga infrastruktursamband i östra Mellansverige. I samrådsförslaget används en karta som helt saknar koppling till Gotland. I yttrandet anges några av skälen till att fördjupa även de funktionella sambanden på karta men även i text. Regionerna utgör gemensam hälso- och sjukvårdsregion, det finns ett stort utbyte av varor och tjänster mellan regionerna och de två länen ingår i ett gemensamt civilområde.

Ärendets behandling under mötet

Arbetsutskottet förselsår att aspekter kopplat till hållbara färjetransporter inkorporeras i förslaget yttrande.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med arbetsutskottets föreslagna tillägg och finner att de bifalls.

Beslutsunderlag

Samrådsförslag regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
Regionstyrelseförvaltningens förslag till yttrande
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-03

RS AU § 185 **Remiss- Promemorian Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport**

Ärendenummer: RS 2024/1412

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Remissyttrande lämnas till Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet.

Sammanfattning

För att minska sjöfartens utsläpp inom EU är nu två verktyg beslutade.

Det första, som redan gäller, är att sjöfart innefattas i EU:s system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen, EU ETS, men där Gotlandstrafiken till och med 2030 är undantagen. Regionstyrelsen stod bakom undantaget, motiverat av mycket stora bränsleprishöjningar i början av 2023. Regionstyrelsen gav också medskick, bland annat om att Gotlandstrafiken måste ställa om, men merkostnader kan inte bäras lokalt av företag och samhälle och vidare att från och med februari 2027 förutsätts att staten upphandlar fossilfri färjetrafik i största möjliga mån.

Den här remissen gäller EU:s nästa verktyg, FuelEU Maritime, FEUM, som ställer högre krav än EU ETS på successiva utsläppsminskningar och utfasning av fossila bränslen. Växthusgasintensiteten i sjöfartens bränslen ska gradvis minska från ett fastställt referensvärde, inledningsvis med 2 % fram till 2025 och med hela 80 % fram till 2050. Skärpningen över tid ska stödja den nödvändiga utvecklingen inom sjöfarten till att använda förnybara och koldioxidsnåla bränslen, elektrifiering och vätgas. Möjlighet till undantag under 2025 – 2029 finns, det vill säga två år in på nya avtalsperioden för Gotlandstrafiken. Regionstyrelseförvaltningen bedömer, utifrån Destination Gotlands hållbarhetsrapport, att koldioxidutsläppen i nuvarande trafik klarar kraven för 2025 och är nära gränsen för 2026-2029, men ännu saknas uppgifter om hur utsläpp av metan och lustgas beräknas och påverkar utfallet.

Förordningen medför också ytterligare krav på landströmsförsörjning eller alternativ utsläppsfri teknik i hamnar. För Regionens del kan frågan om landström till kryssningskajen få ökad aktualitet.

Regionstyrelseförvaltningens bedömning är att det i detta fall vore av värde att inte tillämpa undantaget. Redan från 2025 bör Gotlandstrafiken ingå i FuelEU Maritime, med tydlig inriktning på att det från 2030 kommer en lägre utsläppsgräns. Merkostnader för det bör staten ta ansvar för inom den upphandlade trafiken. Det skulle kunna ge en fortsättning på de statligt

medfinansierade studierna om delelektrifiering, gasformiga bränslen och vätgas och öka möjligheten till långsiktigt hållbar Gotlandstrafik.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer, utifrån Destination Gotlands hållbarhetsrapport, att koldioxidutsläppen i nuvarande trafik klarar kraven för 2025 och är under gränsen eller nära gränsen för 2026-2029, beroende på bränslmix i fartygen. Förvaltningen har inte exakta uppgifter om hur utsläpp av metan och lustgas beräknas och kommer att påverka utfallet.

Destination Gotland anger på förfrågan att trafiken med god marginal kan hållas under gränsvärdena för hela perioden 2025–2029, medan ett undantag skulle minska incitamenten för att under 2025-29 köra trafiken utsläppsnålt.

Förvaltningens bedömning är därför att det i detta fall vore av värde att inte tillämpa undantaget. Redan från 2025 bör Gotlandstrafiken ingå i FuelEU Maritime, med tydlig inriktning på att det från 2030 kommer en lägre utsläppsgräns.

Regionstyrelseförvaltningens sammantagna bedömning blir att det i detta fall vore av värde att inte tillämpa undantaget. Om ett undantag leder till trafik med högre utsläpp 2025-29 blir gapet och omställningsbehovet stort till de krav som träder i kraft från och med 2030, vilket i det läget kan bli kostnadsdrivande. Dessutom, från 2031 gäller EU ETS även för Gotlandstrafiken. Bedömning är att det då bör vara en fördel att ha en trafik med rutiner och avtal på plats för bränslen som leder till låga kostnader för utsläppshandel och kraven i FuelEU Maritime.

Eventuella merkostnader för att gotlänningarnas landsväg ska uppfylla EU:s krav, bör staten kunna ta ansvar för inom den upphandlade trafiken.

Det bör även kunna ge incitament för en fortsättning på de statligt medfinansierade studierna om sjöfartens delelektrifiering, införande av vätgas, e-bränslen, eller gasformiga biobränslen och öka möjligheten till en långsiktigt hållbar Gotlandstrafik.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Helena Andersson, ekostrateg och Maja-Malin Ekelöf, strateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Promemoria- Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport, inkom 2024-05-07

Remissmissiv, inkom 2024-05-07

Bilaga 1- Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2023/1805, inkom 2024-05-08

Förslag till yttrande 2024-09-05

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-03

RS AU § 186 Revidering av verksamhetsområden vatten och avlopp

Ärendenummer: RS 2024/1180

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Revidering av verksamhetsområden för vatten, spillvatten och dagvatten för 14 områden enligt bifogade kartor och förteckningar fastställs.

Sammanfattning

Tekniska nämnden har i beslut antagit förslag om revidering av verksamhetsområden för vatten, spillvatten och dagvatten för 14 områden enligt bifogade kartor och förteckningar.

Aktuella verksamhetsområden utgörs av Havdhem, Hemse Alva, Linde, Eksta Sproge, Visby, Silte Sproge, Väskinde Själso Brissund, Hamra, Hangvar Kyrkby, Eksta Fröjel, Näs Nisseviken, Hangvar Ire, Stenkyrka Lickershamn samt Fardhem.

Föreslagen revidering omfattar nya fastigheter och fastigheter som är anslutna, efter senaste fastställelse av respektive verksamhetsområde, och ligger inom samlad bebyggelse, varför de bör inkluderas i verksamhetsområdet.

Övriga detaljer avseende föreslagen utökning av verksamhetsområde framgår av tekniska nämndens beslut, med tjänsteskrivelse och bilagor.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot föreslagen revidering av aktuella verksamhetsområden och föreslår att regionstyrelsen tillstyrker förslaget för vidare hantering och fastställelse i regionfullmäktige.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att föreslagen åtgärd sker i enlighet med tillämplig lagstiftning, främst Lag (2022:1249) om allmänna vattentjänster.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är åtgärden är positiv för VA-kollektivet såtillvida att den innebär möjligheter för nyanslutningar och därmed intäkter som ger täckning för gemensamma kostnader.

3. Barnperspektiv

Ej aktuellt

4. Jämställdhetsperspektiv

Ej aktuellt

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Utökade möjligheter för landsbygdsfastigheter att ansluta till kommunalt VA ger bättre förutsättningar för byggande och utveckling av fastigheter, vilket i förlängningen ger bättre villkor för att bo och verka inom de aktuella områdena.

6. Klimat och miljöperspektiv

Ej aktuellt

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Detaljritning 1,2 Havdhem VA 3122-39 daterad 2024-01-09

Översikt Havdhem VA 3122-39 daterad 2024-01-09

Förteckning Havdhem VA 3122-39 daterad 2024-01-09

Detaljritning 1,2 Hemse, Alva VA 3122-40 daterad 2024-02-21

Översikt Hemse, Alva VA 3122-40 daterad 2024-02-21

Förteckning Hemse och Alva VA 3122-40 daterad 2024-01-09

Ritning Linde VA 3122-41 daterad 2024-01-09

Förteckning Linde VA 3122-41 daterad 2024-01-09

Detaljritning 1,2,3 Eksta, Sproge VA 3122-42 daterad 2024-01-09

Översikt Eksta, Sproge VA 3122-42 daterad 2024-01-09

Förteckning Eksta och Sproge VA 3122-42 daterad 2024-01-09

Detaljritning 1,2,3,4,5,6 Visby VA 3122-45 daterad 2024-01-09

Översikt Visby VA 3122-45 daterad 2024-01-09

Förteckning Visby VA 3122-45 daterad 2024-01-09

Ritning Silte, Sproge VA 3122-47 daterad 2024-01-09

Förteckning Silte och Sproge VA 3122-47 daterad 2024-01-09

Detaljritning 1,2 Väskinde Själsö Brissund VA 3122-48 daterad 2024-01-09

Översikt Väskinde Själsö Brissund VA 3122-48 daterad 2024-01-09

Förteckning Väskinde Själsö Brissund VA 3122-48 daterad 2024-01-09

Ritning Hamra VA 3122-49 daterad 2024-01-09

Förteckning Hamra VA 3122-49 daterad 2024-01-09

Ritning Hangvar Kyrkby VA 3122-50 daterad 2024-01-09

Förteckning Hangvar Kyrkby VA 3122-50 daterad 2024-01-09

Ritning Eksta, Fröjel VA 3122-51 daterad 2024-01-09

Förteckning Eksta och Fröjel VA 3122-51 daterad 2024-01-09
Ritning Näs Nisseviken VA 3122-52 daterad 2024-01-09
Förteckning Näs Nisseviken VA 3122-52 daterad 2024-01-09
Ritning Hangvar Ire VA 3122-53 daterad 2024-01-09
Förteckning Hangvar Ire VA 3122-53 daterad 2024-01-09
Ritning Stenkyrka Lickershamn VA 3122-55 daterad 2024-01-09
Förteckning Stenkyrka Lickershamn VA 3122-55 daterad 2024-01-09
Ritning Fardhem VA 3122-58 daterad 2024-01-09
Förteckning Fardhem VA 3122-58 daterad 2024-01-09
Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-02-21
Tekniska nämnden 2024-03-26, § 57
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-11

RS AU § 187 **Information. Vattensituationen på Gotland**

Ärendenummer: RS 2024/1778

Arbetsutskottets beslut

- Informationen tas emot.
-

Sammanfattning

Arbetsutskottet informeras om vattensituationen på Gotland avseende Visbys dricksvattenförsörjning, händelser de senaste 12 månaderna, nivå och prognos för Tingstäde träsk, norra och södra Gotlands vattensituation samt information om grundvattennivåer.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Susanne Pettersson, avdelningschef VA, teknikförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Muntlig presentation under sammanträde
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-08

RS AU § 188 **Region Gotlands yttrande över Heidelberg Materials Cement Sverige AB ansökan om långvarigt tillstånd för fortsatt täkt- och vattenverksamhet**

Ärendenummer: RS 2022/909

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande.

Sammanfattning

Heidelberg Materials Cement Sverige AB lämnade i december 2023 in ansökan avseende fortsatt täkt- och vattenverksamhet vid Slite på Gotland för en period av 30 år. Mark- och miljödomstolen skickade i början av januari 2024 ut skrivelse till flera remissmyndigheter (bland annat Region Gotland) med fråga om remissmyndigheterna ansåg att bolagets ansökningshandlingar behövde kompletteras av bolaget innan domstolen utfärdar kungörelse. Regionstyrelsen efterkom domstolens begäran genom att 2024-03-05 besluta att till Mark- och miljödomstolen lämna in yttrande om behov av kompletteringar av ansökan, vilket yttrande upprättats av Advokatfirman Åberg & Co. Innehållet i det yttrandet behandlades dessförinnan under tekniska nämndens sammanträde 2024-02-07.

Mark- och miljödomstolen förelade bolaget 2024-03-12 att komplettera ansökan på visst angivet sätt. Bolaget inkom 2024-04-24 med kompletteringar. Region Gotland har 2024-05-02 fått ta del av dessa kompletteringar. 2024-05-14 inkom till Region Gotland kungörelse av bolagets ansökan från domstolen där det framgår att synpunkter med anledning av ansökan och miljökonsekvensbeskrivning ska lämnas in senast den 30 augusti 2024. För att möjliggöra nödvändig politisk behandling har regionstyrelseförvaltningen, via det juridiska ombudet, begärt och fått anstånd till den 6 september 2024 med att inkomma med yttrande.

Vid granskning av tillståndsansökan inför Region Gotlands framarbetande av yttrande har samverkan skett mellan teknikförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och regionstyrelseförvaltningen för att få en samlad beredning av ärendet. Hydrogeologen Helen Eklund, Sweco, har anlitats för att granska Heidelbergers hydrogeologiska utredningar och bedömningar gällande påverkan på allmän dricksvattenförsörjning (i bolagets ansökan och i bolagets komplettering), liksom de synpunkter som remissmyndigheterna haft på Heidelbergers hydrogeologiska utredningar. Advokat Karin Hernvall vid advokatfirman Åberg & Co har anlitats för att författa yttranden till Mark- och miljödomstolen för Region Gotlands räkning.

Region Gotland yttrar sig i frågor som berör kommunal planering, allmän och enskild vattenförsörjning samt risk för människors hälsa. Frågor som berör naturvård och artskydd bevakas och kontrolleras av länsstyrelsen och andra expertmyndigheter såsom Naturvårdsverket, vilka myndigheter också inkommit med yttranden i målet innehållande sådana frågor.

Tekniska nämnden är huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen och därmed ansvarig för att säkra det allmännas intresse när det gäller vattenuttag för dricksvattenproduktion. I aktuellt ärende avseende täktansökan lämnar tekniska nämnden, som stöd för regionstyrelsens kommande beslut om antagande av yttrande till Mark- och miljödomstolen, synpunkter såsom sakägare för VA-huvudmannens intressen.

Som konsekvens av den snäva tidsram som domstolen lämnar, behöver ärendets beredning inför tekniska nämnden och regionstyrelsen ske parallellt, med sammanträden 3 september (TN) och 5 september (RS).

Bedömning

Utifrån bolagets ansökan med tillhörande bilagor, remissmyndigheternas yttranden över kompletteringsbehovet och bolagets kompletteringar har Region Gotlands arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från berörda förvaltningar, anlita hydrogeolog och juridiskt ombud, gått igenom det omfattande underlaget.

I det sakkunnigutlåtande som hydrogeolog Helen Eklund, Sweco har tagit fram, görs ett antal bedömningar (punkt 1-4 nedan) kring bolagets utförda hydrogeologiska undersökningar, grundvattenmodell, föreslagna skyddsåtgärder, påverkan på vattentäkter och vattenskyddsområde. Bedömningen gäller om ansökningshandlingarna med genomförda kompletteringar har den omfattning och det innehåll som möjliggör relevanta bedömningar av hur den planerade verksamheten kan påverka de kommunala vattentäkterna Dyhagen och Tingstäde träsk.

I tillägg till detta har arbetsgruppen identifierat behov av komplettering av eller tillkommande villkor, vilka presenteras under punkt 1-13 nedan. Såväl sakkunnigutlåtande som kompletterande villkorsförslag ingår i det yttrande som tagits fram av det juridiska ombudet och som föreslås inges till domstolen som Region Gotlands synpunkter i ärendet.

Sakkunnigutlåtande hydrogeolog Helen Eklund

1. Utförda hydrogeologiska undersökningar, grundvattenmodell och kvarstående osäkerheter

Bedömningen är att området är väl undersökt även om det givetvis finns luckor i informationen eftersom det beräknade påverkansområdet har stor utbredning. En grundvattenmodell bygger på en konceptuell modell som alltid är en viss förenkling av de naturliga förhållandena och det finns fortfarande en

rad osäkerheter i ingångsdata till modellen. Modellen och modelleringens resultat kommer sannolikt att förändras ytterligare om nya ingångsdata tillkommer, men nu genomförda undersökningar kan anses vara en rimlig avgränsning. Med avseende på de omfattande hydrogeologiska undersökningar som har genomförts i området är den samlade bedömningen att modellen är tillräckligt trovärdig som underlag för relevanta bedömningar avseende grundvattenpåverkan i den aktuella ansökan.

Bedömningen är att grundvattenmodellen nu utgör ett bra underlag för att prognosticera den planerade verksamhetens påverkan på grundvattennivåer i området runt Filehajdar och därmed för att bedöma påverkan på Region Gotlands vattentäkter i området. Modellen utgör även ett bra underlag för att bedöma effekten av de skyddsåtgärder som föreslås för att motverka avsakta grundvattennivåer.

2. Föreslagna skyddsåtgärder

Det är mycket positivt att bolaget föreslår villkor för ridinjektering för att minska inläckaget av grundvatten till tälten. Föreslagen uppföljning och krav på reduktion av den hydrauliska konduktiviteten enligt villkorsförslag 32 är rimliga.

Det är bra att bolaget föreslår villkor för skyddsinfiltation i jord och berg och att ett nytt villkorsförslag tagits fram för begränsningsvärden av vissa parametrar i infiltrationsvattnet. Det länshållningsvattnet som ska användas för infiltation är påverkat av den verksamhet som pågår i tälten och kan därför vara förorenat av diesel, olja m.m. Villkorsförslag 30 bör därför kompletteras med parametrar avseende de kolväten som finns i diesel, oljor m.m.

3. Påverkan på de kommunala vattentäkterna

Fortsatt brytning vid Filehajdar bedöms i mycket liten grad påverka den kommunala ytvattentälten Tingstäde träsk. Även om vissa osäkerheter råder avseende vattenutbytet genom sjöbotten bedöms risken för att kapaciteten i vattentälten Tingstäde träsk ska påverkas som mycket liten. Detta beroende på påverkansområdets begränsning i riktning mot Tingstäde träsk samt det begränsade vattenutbytet mellan Tingstäde träsk och grundvattenmagasinet i kalkberggrunden.

Det råder inga tveksamheter om att Region Gotlands grundvattentäkt Dyhagen kan komma att påverkas av planerad verksamhet, men så länge detta kompenseras enligt vad som framgår av ansökan, påverkas inte Region Gotlands möjlighet att leverera dricksvatten. Eftersom länshållningsvattnet från Filehajdartälten ska användas för infiltation i ett eller flera borrhål enligt redovisad skyddsåtgärd är det viktigt att säkerställa att detta vatten är av god kvalitet. Bolaget har nu föreslagit ett nytt villkor med begränsningsvärden vilka följer Livsmedelsverkets föreskrifter. Risker kopplade till tältenverksamheten utgörs främst av tunga transporter och hantering av drivmedel m.m., vilket kan

medföra spridning av diesel och olja till länshållningsvattnet. Livsmedelsverkets föreskrifter för dricksvatten, och därmed föreslagna begränsningsvärden, omfattar inte flertalet av de kolväten (alifater, BTEX, aromater m.m.) som finns i diesel och oljor. Villkorsförslag 30 bör därför kompletteras med parametrar avseende de kolväten som finns i diesel, oljor m.m.

4. Vattenskyddsområde

Bolaget har beskrivit hur risker kopplade till verksamheten ska hanteras och vilka åtgärder som ska genomföras för att reducera risker inom vattenskyddsområdet.

Region Gotlands kompletterande villkorsförslag mm

Av utförda hydrogeologiska undersökningar framgår att uttagskapaciteten vid Dyhagen kommer att minska. Bolaget har i åtagande angett att Region Gotland kommer att förses med länshållningsvatten för dricksvattenproduktion i slutet av 2027. Region Gotland har ännu inte tagit ställning till om detta sker bäst genom bolagets förslag att bekosta ett nytt vattenverk som Region Gotland får rådighet för, dit länshållningsvattnet leds, eller att bolaget renar vattnet i eget vattenverk och därefter levererar till Region Gotlands befintliga vattenverk. Målsättningen är att val av lösning, inklusive av parterna undertecknat avtal, ska finnas innan planerad huvudförhandling i slutet av januari 2025. Utifrån vad som avtalas får bedömas behovet för Region Gotland att framställa ytterligare villkorsförslag i målet.

1. Villkor vid hot av den allmänna vattenförsörjningen i Slite

I befintligt tillstånd ingår ett villkor (13) som reglerar transport av vatten i tankbil till Slite om vattennivån i Dyhagen trots allt sjunker till sådan nivå att den allmänna vattenförsörjningen hotas. Ett sådant villkor behövs även i detta tillstånd för den händelse att t.ex. nytt vattenverk blir försenat. Fram till dess att bolaget tillhandahåller Region Gotland med länshållningsvatten för dricksvattenproduktion anser Region Gotland att samma villkor ska gälla som i nuvarande tillstånd, d.v.s. följande.

”Om vattennivån i de kommunala brunnarna vid vattentäkten Dyhagen i Slite till följd av den ansökta verksamheten sjunker till en sådan nivå att den allmänna vattenförsörjningen enligt Region Gotland hotas, ska Heidelberg Materials bekosta transport av vatten i tankbilar till Slite från annat av regionen anvisat vattenverk på Gotland, liksom åligger det Heidelberg Materials att ersätta Region Gotland för de merkostnader som uppkommer. Om Region Gotland saknar kapacitet att producera vattnet i någon av sina vattentäkter ska Heidelberg Materials AB istället bekosta transport av vatten från någon annan plats till Slite. Transporterad mängd kan aldrig överskrida tillståndsgiven mängd om 220 000 m³ per år.”

”Det åligger Heidelberg Materials AB – om det inte är uppenbart att bristen inte hänför sig till Heidelberg Materials AB:s vattenverksamhet – att inom sju dagar från det att Region

Gotland påtalat sådant behov anordna och bekosta ovan angivna transporter och merkostnader intill dess att den allmänna vattenförsörjningen inte hotas enligt Region Gotland. För det fall det är uppenbart att bristen inte hänför sig till Heidelberg Materials AB:s vattenverksamhet, åligger det Heidelberg Materials AB att bedöma huruvida påverkan på den allmänna vattenförsörjningen orsakats av åtgärder vidtagna av Heidelberg Materials AB och i så fall – så snart kan ske – genom lämplig åtgärd tillse att minsta skada eller olägenhet uppkommer för den allmänna vattenförsörjningen.”

2. Slam- och oljeavskiljning av länshållningsvatten

I befintligt tillstånd ingår ett villkor (12) som anger att länshållningsvatten ska genomgå slam- och oljeavskiljning i för ändamålet anpassad sedimentationsdamm. Bolaget har i komplettering föreslagit ett villkor (31) om att länshållningsvatten som ska avledas till ytvatten ska genomgå slam- och oljeavskiljning via sedimentationsdamm. För att minska risk för att ev. slam och olja i länshållningsvatten följer med in i reningssteg som ingår i vattenverk och därefter hamnar i rejektvatten är det rimligt att allt länshållningsvatten först genomgår slam- och oljeavskiljning. Region Gotland yrkar därför att villkorsförslag 31 omformuleras till följande.

”Allt länshållningsvatten ska genomgå slam- och oljeavskiljning i för ändamålet anpassad sedimentationsdamm innan vidare avledning eller rening sker.”

3. Rening av länshållningsvatten i vattenverk inför skyddsinfiltration

Bolaget har i villkorsförslag 30 åtagit sig begränsningsvärden för vatten som ska infiltreras i jord eller berg. Parametrar har föreslagits som ingår i Livsmedelsverkets föreskrifter (kolväten, PFAS, näringsämnen, tungmetaller och mikroorganismer). Livsmedelsverkets föreskrifter omfattar dock inte flertalet av de kolväten (alifater, BTEX, aromater mm) som finns i diesel, oljor mm som kommer att användas i tåktverksamheten. Region Gotland anser därför att villkorsförslag 30 bör kompletteras med ytterligare parametrar avseende de kolväten som finns i diesel, oljor m.m. Förslagsvis används parametrar och riktvärden (som begränsningsvärden) som har tagits fram av Svenska petroleuminstitutet (SPI rekommendation, Efterbehandling av förorenade bensinstationer och dieselanläggningar, tabell 5.10 förslag på riktvärden för grundvatten).

4. Hantering av rejektvatten från vattenverk

Bolagets bedömning av rejektvattnet har noterats. Region Gotland ser inte heller något behov av begränsningsvärden som reglerar rejektvattnet. Region Gotland anser dock att föroreningshalter i länshållningsvatten/tåktvatten bör följas upp regelbundet i egenkontrollen. Särskilt bör halt av PFAS-ämnen följas. Vid särskilda förändringar i föroreningshalterna kan därmed skäl uppkomma som motiverar bolaget att undersöka även föroreningshalt i rejektvatten.

5. Risk för spridning av PFAS-ämnen

Region Gotland har tagit del av utförda undersökningar av PFAS-ämnen vid de olika brotten och noterar att ytterligare uppföljning kommer att ske vid Västra brottet. Region Gotland bedömer att det inte behövs ytterligare krav.

6. Åtgärder på deponier

Av utförda undersökningar framgår att deponierna i Västra brottet har en mycket begränsad påverkan på föroreningskoncentrationen vid en vattenfylld av brottet. Stabiliserande åtgärder krävs dock av vissa deponislänter som kommer att hamna under vatten. Lämpliga åtgärder har beskrivits. Bolaget har dock inte angett något åtagande eller villkor som reglerar åtgärder på deponierna. Region Gotland ser ett behov av att föreslå stabiliserande åtgärder utförs och anser att bolaget i varje fall genom ett åtagande i åtagandelistan bör tydliggöra att bolaget kommer att genomföra åtgärderna. I komplettering till kontrollprogram anges förslag till kontroll av slänter. Region Gotland har inga synpunkter på omfattningen.

7. Risker med verksamheten

Region Gotland har tagit del av den analys av risker som gjorts av verksamheten och de villkor och försiktighetsmått som angetts för att minimera riskerna med hantering av bl.a. drivmedel och sprängämnen. Region Gotland bedömer att det inte behövs ytterligare krav.

8. Särskilda risker inom Dyhagens vattenskyddsområde

Region Gotland har noterat att åtgärder planeras för att minska risk för spill- och utsläpp i samband med nybyggnation och utveckling av verksamhet inom och nära vattenskyddsområde. Region Gotland bedömer att det inte behövs ytterligare krav.

9. Särskilda risker med borrhål och grundvattenrör

Region Gotland välkomnar att säkerhet utökas för vissa borrhål.

10. Beredskap för kemikalieutsläpp och brand

Region Gotland har tagit del av nuvarande och planerade rutiner/planer vid kemikalieutsläpp och brand. Det är bra att släckvatten kan hanteras avskilt från länshållningsvattnet så att detta inte förorenas. Det är även viktigt att spill/utsläpp hanteras korrekt och skyndsamt för att förhindra spridning av förorening i vatten. Region Gotland bedömer att det inte behövs ytterligare krav.

11. Åtagande gentemot fastighetsägare med enskild brunn

Bolaget har i ett åtagande angett vilken hjälp enskild kan påräkna om vattenkvalitet eller kvantitet försämras i enskild brunn på grund av bolagets verksamhet. I befintligt tillstånd har detta reglerats i ett villkor (14). Region

Gotland anser att samma villkor även bör läggas till i nytt tillstånd, d.v.s. enligt följande.

”Om det under tillståndstiden uppstår akut vattenbrist i enskild bergborrad brunn inom det redovisade påverkansområdet, för tillgodoseende av fastighetens behov av vatten för hushåll, djurbållning eller näringsverksamhet – med undantag av vatten för bevattningsändamål – ska Cementa AB efter begäran ordna provisoriskt tillhandahållande av vatten för det aktuella ändamålet till dess permanenta vattenförsörjning kan ordnas. Skyldigheten gäller inte om det uppenbart saknas samband mellan den tillståndsgivna vattenverksamheten och vattenbristen.”

12. Utsläpp till luft

Det har noterats att kontrollmätning har skett av PM10 och PM2,5 som är den luftförorening som i första hand bedöms kunna påverka människors hälsa. Det är positivt att halterna ligger väl under gränsvärdena för miljökvalitetsnormerna för utomhusluft. Inga särskilda krav bedöms behövas för utsläpp till luft.

13. Buller, luftstötståg och vibrationer

Det konstateras att samma villkor föreslås för vibrationer, luftstötståg och buller som i nuvarande tillstånd (förutom justering av start dagtid i bullervillkor). Föreslagna villkor bedöms vara tillräckliga.

Regionstyrelseförvaltningens sammanfattande bedömning och förslag

Förvaltningens bedömning är att det yttrande som upprättats är väl avvägt och att det tar upp och behandlar de delar av bolagets tillståndsansökan där det finns behov av förtydliganden och kompletterande villkor. Tekniska nämnden planerar att behandla ärendet vid sitt sammanträde den 3 september och då fatta beslut utifrån nämndens roll som huvudman för den allmänna dricksvattenförsörjningen. Detta kommande beslut får då ligga till grund för den vidare hantering av ärendet som åligger regionstyrelsen att utföra och där ärendet kommer upp på regionstyrelsens bord den 5 september med förslag att fatta ett samlat beslut om antagande av föreliggande yttrande.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen antar föreliggande yttrande med tillhörande sakkunnigutlåtande för att inge till mark- och miljödomstolen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Susanne Pettersson, avdelningschef, teknikförvaltningen, Claudia Maretic Castillo, miljöskyddsinspektör, samhällsbyggnadsförvaltningen och Malena Bendelin, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att ärendet överlämnas till regionstyrelsen utan eget yttrande med hänvisning till att yttrandets skrivelser behöver ses över samt för att inhämta ytterligare information.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tekniska nämndens protokoll, daterat 2024-09-xx (senare)
Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse preliminär, daterad 2024-07-xx
Yttrande Karin Hernvall advokatfirman Åberg & Co, daterat 2024-xx-xx
Sakkunnigutlåtande av hydrogeolog Helen Eklund, Sweco daterat 2024-07-01
Mark- och miljödomstolens kungörelse, aktbilaga 70, daterad 2024-05-14
Mark- och miljödomstolens tidplan, aktbilaga 66, daterad 2024-05-07
Bolagets komplettering av ansökan, aktbilaga 37
Konsoliderad sammanställning av yrkanden, aktbilaga 38
Konsoliderad sammanställning av villkor och åtaganden, aktbilaga 39
Uppdaterad situationsplan, aktbilaga 64
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-05

RS AU § 189 Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till cementproduktion och därmed sammanhängande vattenverksamhet i Slite, Heidelberg Materials Cement Sverige AB. Delegation av beslutanderätten

Ärendenummer: RS 2024/1597

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att delegera rätten att fatta beslut i ärendet till arbetsutskottets sammanträde den 1 oktober 2024.

Sammanfattning

Heidelberg Materials Cement Sverige AB:s ansöker om tillstånd enligt miljöbalken till cementproduktion och därmed sammanhängande vattenverksamhet i Slite. Bolagets ansökan har kommit in till mark- och miljödomstolen. Domstolen har 2024-06-18 kontaktat Region Gotland för att efterhöra huruvida regionen anser att ansökningshandlingarna behöver kompletteras av sökanden i något avseende innan domstolen utfärdar kungörelse.

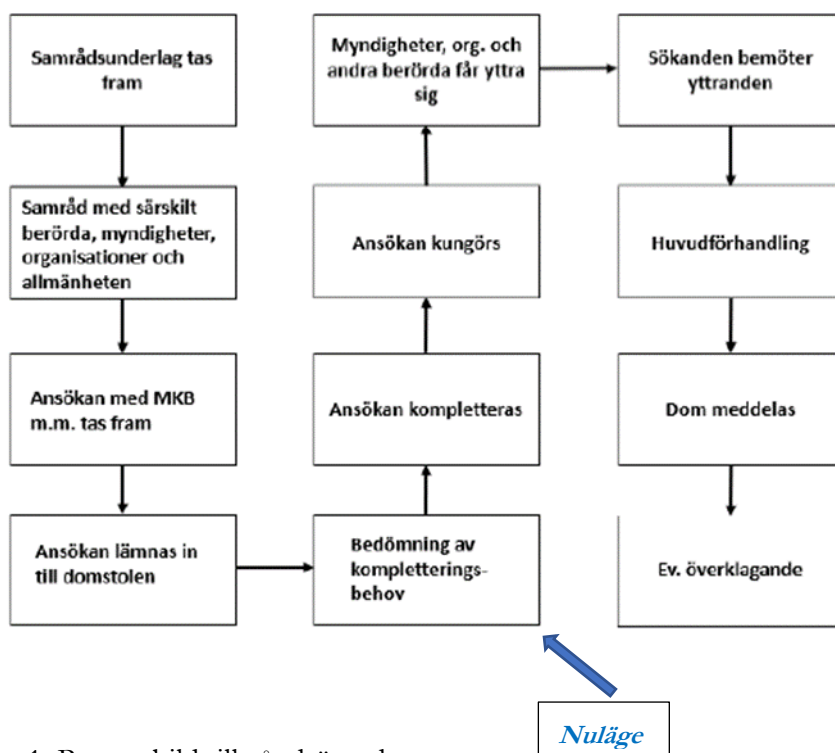
Region Gotland har tidigare yttrat sig i frågan, det skedde inom ramen för det samråd som bolaget genomförde under sommaren/hösten 2023. Vid detta samråd bereddes frågan förvaltningsövergripande genom att tjänstepersoner vid teknikförvaltning, samhällsbyggnadsförvaltning och regionstyrelseförvaltningen deltog i möten med bolaget och där ställde muntliga frågor och lämnade muntliga synpunkter på den föreslagna verksamheten. Därefter sammanställdes, med stöd av Region Gotlands juridiska ombud, relevanta synpunkter och frågeställningar i ett skriftligt yttrande som ingavs till bolaget. De huvudsakliga synpunkterna rörde ett antal olika perspektiv enligt följande: Bullerpåverkan för kringboende, luftutsläpp, damning, dagvattenhantering och lagring av avfallsbränsle. Dessutom pekades på behovet av dialog och samverkan kring hamnfrågor och i arbetet med framtagande av ny detaljplan.

Mark- och miljödomstolen har angett 6 september som sista dag att inkomma med ett yttrande, med tillägget att anstånd inte kan påräknas. Regionstyrelseförvaltningen har, trots domstolens medskick, via det juridiska ombudet gått in med en begäran om anstånd med fyra veckor till den 2 oktober. Domstolen har beviljat denna begäran. Regionstyrelseförvaltningen och det juridiska ombud gör bedömningen att det inte är realistiskt att begära ett längre anstånd som skulle möjliggöra en behandling av ärendet vid kommande ordinarie regionstyrelse 24 oktober. För att klara en politisk

hantering av ärendet förutsätts att regionstyrelsen beslutar om att ge regionstyrelsens arbetsutskott i delegation att fatta beslut i frågan vid sitt sammanträde den 1 oktober.

I sammanhanget är det viktigt att påpeka att det i detta skede handlar om att sakägare ska yttra sig med besked om ansökningshandlingarna behöver kompletteras i något avseende. Region Gotland och andra sakägare kommer att ges tillfälle att lämna synpunkter på ansökan vid ett senare tillfälle när domstolen har kungjort densamma.

Se även nedan illustration av tillståndsprocessens olika faser.

Figur 1. Processbild tillståndsärenden.

Bedömning

Mark- och miljödomstolen är i sin skrivelse tydlig med att sakägare inte kan förvänta sig att ges anstånd med att lämna yttrande.

Regionstyrelseförvaltningen har trots detta sökt och fått anstånd med fyra veckor, men förvaltningen och det juridiska ombudet gör bedömningen att ytterligare tid inte kommer att medges. För att ett yttrande ska kunna behandlas politiskt är det därför nödvändigt med förslaget förfarande som innebär att regionstyrelsen beslutar att delegera till arbetsutskottet att fatta beslut i frågan. Regionstyrelseförvaltningens förslår således att regionstyrelsen beslutar att ge arbetsutskottet delegation att vid sammanträde 1 oktober fatta beslut om yttrande att inges till Mark- och miljödomstolen.

Ärendets behandling under mötet

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Tillståndsansökans bilagor A-J, se bilageförteckning nedan:

- A. Teknisk beskrivning
 - A1.A Situationsplan befintlig verksamhet
 - A1.B Situationsplan ansökt verksamhet
 - A2. Dagvattenutredning
 - A2.A. Provtagningsresultat
 - A3. Släckvattenutredning
 - A4. Redovisning av BAT och BREF
 - A5. Kartor muddringsområde, farled och dumpningsområden
 - A6. Bränslen som utgörs av avfall
 - A7. Historiska utsläpp till luft
 - A8. Råvarumaterial som utgörs av avfall
- B. Miljökonsekvensbeskrivning
 - B1. Samrådsredogörelse med underbilagor
 - B2. Luftutredning
 - B2.1. Utsläppsparametrar
 - B2.2. Spridnings- och depositionsberäkningar aminer
 - B3. Bullerutredning
 - B3.1. 1–4 Ljudkartor nuläge: Ekvivalent och maximal ljudnivå
 - B3.2. 1–4 Ljudkartor nollalternativ: Ekvivalent och maximal ljudnivå
 - B3.3. 1–4 Ljudkartor driftskede: Ekvivalent och maximal ljudnivå
 - B3.4. Bullerkällor och driftförutsättningar: Nuläge och nollalternativ
 - B3.5. Bullerkällor och driftförutsättningar: Driftskede
 - B3.6. Handlingsplan för bullerreducerande åtgärder
 - B4. Påverkan på den marina miljön
 - B4.A. Recipientutredning - miljökvalitetsnormer
 - B4.B. Modellerings av kylvatten
 - B4.C. Modellerings av sedimentspridning
 - B4.D. Modellerings av undervattensbuller
 - B4.E. Litteraturstudie – fisk och marina däggdjur
 - B4.F. Sedimentutredning
 - B4.G. Marinbiologisk undersökning
 - B4.H. Fartygsvågor vid insegling till bolagets hamn och deras inverkan på omgivande stränder
 - B4.I. Klassgränser enligt norska bedömningsgrunder
 - B5. Nautisk riskbedömning
 - B6. Naturvärdesinventering
 - B6.1. Naturvärdesbiotoper
 - B6.2. Övriga biotoper
 - B6.3. Landskapsområden
 - B6.4. Artförteckningar

- B7. Fågelutredning
 - B7.A. Arter tillhörande Fågelmiljö A
 - B7.B. Arter tillhörande Fågelmiljö B
 - B7.C. Arter tillhörande Fågelmiljö C
 - B7.D. Arter tillhörande Fågelmiljö D
 - B7.E. Arter tillhörande Fågelmiljö E
 - B7.F. Total artlista
- B8. Natura 2000-utredning (B8.1 Asunden, B8.2 Gotlands östra kust)
 - B8.2.1. Arter som avses pekas ut inom Natura 2000-området Gotlands östra kust
- B9. Statusrapport
 - B9.A. Situationsplan
 - B9.B. Tabellöversikt, miljö- och hälsofarliga ämnen
 - B9.C. Rapport Miljöteknisk markundersökning 2015/2016
- B10. Riskanalys och prognoser avseende omgivningspåverkan från sprängningsarbeten
 - B10.1. Kartbilaga - Objektorientering
 - B10.2. Inventering - Bedömningsunderlag för tillåtna vibrationsnivåer
 - B10.3. Sammanställning - Tillåtna vibrationsnivåer
- B11. Riskbedömning för tillståndsansökan
- B12. Trafikriskutredning
- B13. Maringeologiska undersökningar för Slite hamn (SGU rapport 2007:27)
- C. Säkerhetsrapport
 - C1. Referenslista
 - C2. Riskhanteringsprocessen
 - C3. Riskregister
 - D. Befintligt kontrollprogram
 - E. Gällande tillstånd och villkor
 - F. Vattenrättsliga rådighetsmedgivanden
 - G. Sakägarförteckning
 - H. Kartmaterial till yrkandena 2d och 5
 - I. Förteckning över avfallskategorier
 - J. Föreningens innehåll i muddermassor
- Tillståndsansökan Heidelberg Materials Cement Sverige AB 2024-06-05
- Skrivelse Nacka Tingsrätt, Mark- och miljödomstolen 2024-06-18
- Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-07-31

RS AU § 190 Motion. Förbättring av Gråbo-området i Visby

Ärendenummer: RS 2023/1793

Arbetsutskottets beslut

- Ärendet återremitteras.

Sammanfattning

Abdulalim Alkatea (Centerpartiet på Gotland) yrkar i en motion på ett antal åtgärder för att göra Gråbo bättre och mer attraktivt. Motionären menar att många gotlänningar har en negativ bild av bostadsområdet Gråbo, något som gjort att området har isolerats och upplevs som avskilt från resten av staden. Han pekar på att lekplatser som finns nära skolan och Gråbo centrum är gamla, slitna och i dåligt skick, varför de behöver åtgärdas.

Motionären föreslår fullmäktige följande:

- Renovering och ombyggnad av lekplatser; de som finns nära skolan och Gråbo centrum; för att erbjuda de boende och barnen i området säkra och trivsamma platser att leka på.
- Skapa en ungdomsvänlig miljö: Vi föreslår att man överväger att bygga ett utegym eller införa stora interaktiva schackbräden eller interaktiva spel för ungdomar. Detta skulle ge ungdomarna möjlighet att träna och släppa ut energi på ett hälsosamt och organiserat sätt, samtidigt som det främjar en positiv samhällssammanhållning.
- Installation av grillplatser: För att ytterligare främja samhällssammanhållning och trevliga stunder föreslår vi att man installerar ett antal grillplatser i de allmänna områdena i Gråbo. Detta skulle ge familjer möjlighet att njuta av gemensamma grillmiddagar och skapa trevliga minnen tillsammans.

Motionen har skickats som remiss till tekniska nämnden som har beslutat om ett yttrande. Nämnden påpekar att det pågår ett exploateringsprojekt som omfattar delar av Gråbo. Inom ramen för detta projekt är ambitionen att utveckla olika delar av området, bland annat planeras för utveckling av Gråboparken och anläggande av ny lekplats. Däremot konstaterar tekniska nämnden att lekplatsen som ligger i Gråbo centrum inte ingår i exploateringsprojektet och nämnden gör bedömningen att Gråbo centrum skulle behöva en större upprustning i sin helhet, något det inte finns medel till i dagsläget. Med detta föreslår tekniska nämnden regionstyrelsen att föreslå regionfullmäktige att motionen ska anses besvarad.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen gör bedömningen att tekniska nämndens yttrande utgör ett fullgott svarsunderlag och att regionfullmäktige med detta som grund kan besluta att motionen anses bevarad.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Malena Bendelin, enhetschef, regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att ärendet återremitteras med hänvisning till att underlaget behöver kompletteras med ytterligare information om pågående och kommande arbete, samt för att inhämta kompletterande yttranden från barn- och utbildningsnämnden, miljö- och byggnämnden samt Gotlandshem AB.

Ordförande ställer proposition på eget yrkande och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Motion daterad 2023-09-18

Tekniska nämnden 2023-11-23

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-11

Skickas till

Tekniska nämnden

RSF enhet Samhällsplanering

RS AU § 191 Motion. Utreda dricksvattendammar nedströms Tingstäde träsk

Ärendenummer: RS 2023/2444

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen anses besvarad.

Sammanfattning

Centerpartiets fullmäktige-grupp har i en motion yrkat att:

- en oberoende teknikutredning belyser möjligheterna att komplettera Region Gotlands dricksvattenförsörjning med en ny vattenförsörjningsmetod.
- Tekniska förvaltningen skyndsamt redovisar dessa tekniska och ekonomiska bedömningar och fördelar för att tas med i det vidare arbetet med Region Gotlands VA-plan.
- Region Gotland ombesörjer att i konstruktiv och öppen anda föra en tidig dialog med potentiellt berörda markägare och informera dem om varför denna utredning görs.

Motionen har behandlats av tekniska nämnden. Nämnden beskrev att teknikförvaltningen redan har genomfört flera utredningar och testverksamheter som rört förstärkning av tillgång till råvatten för dricksvattenproduktion. En upphandling av en multikriterieanalys (MKA) för Visbys framtida vattenförsörjning är påbörjad. Denna analys kommer bland annat att adressera den frågeställning som motionen lyfter. Tekniska nämnden beslutade att motionen ansågs besvarad.

Bedömning

Vattenfrågan har de senaste åren kommit allt högre upp på agendan när det rör samhällsfrågor, detta i kombination med klimat- och miljöfrågor. Det är positivt att det skapar ett stort engagemang i samhället.

Gotland har en speciell geologi med kalksten och tunna jordlager som har svårt att bibehålla vattnet. Grundvattentillgången är därför mer begränsad än i de flesta andra delar av landet. Det finns dock tillräckligt med vatten, precis som motionen anger, problemet är att tillgången är högst när efterfrågan är lägst och omvänt. En lösning kan vara att fördröja vatten från att rinna ut direkt i Östersjön och lagra det i till exempel dammar.

Regionens pågående arbete

För att arbeta med en hållbar vattenanvändning genomförs flera projekt på VA-avdelningen vid Region Gotland. Några exempel på utredningar som berör förstärkning av tillgång till råvatten för dricksvattenproduktion är:

- Stadsutveckling Visborg där spillvattnet ska delas upp i fraktioner och bad-, disk- och tvättvatten renas till dricksvatten.
- Testbädd Storsudret, där teknikförvaltningen deltagit i ett försök där man testat att rena spillvatten (dvs alla fraktioner) till dricksvatten. Nästa projekt inom Testbädden är att sätta en dammlucka vid Mjölhatteträsk för att reglera sjön så att den kan magasinera delar av höstens och vårens avrinning. Om avtal med fastighetsägarna blir godkänt monteras dammlucka under tidig höst.
- I Bästeträsk har mätdata för tillrinning, avrinning och vattennivå samlats in under längre period. En datamodell, likt den för Tingsstäde träsk, tas nu fram för att se möjlig mängd ytvatten som kan användas till dricksvattenproduktion.
- Diskussioner med företaget Nordkalk angående utnyttjande av magasinerat regnvatten/länshållningsvatten i bergtäkt.

Regionens VA-avdelning arbetar på bred front för att hitta alternativ till framtida dricksvattenförsörjning och tittar på flera olika alternativ. För att på ett strukturerat sätt arbeta med denna komplexa fråga har VA-avdelningen i början av 2023 påbörjat en upphandling av en konsult som ska genomföra en multikriterieanalys (MKA) för Visbys framtida vattenförsörjning. Denna kommer bland annat att adressera den frågeställning som motionen lyfter.

Teknikförvaltningen har genom att delge projektbeskrivningen visat att multikriterieanalysen ska utvärdera flera möjliga alternativ för Visbys framtida dricksvattenförsörjning: ”Systemgränserna omfattar vattentäkt, distributionsledning och eventuella reservoarer/tryckstegringar samt vattenverk. Alternativen kan och bör inkludera befintliga anläggningar och vattenresurser med möjlighet till samordningsvinster och ska vara realistiskt genomförbara. Vid behov ska även nya anläggningar och vattenresurser föreslås.

Vissa skalkkrav ska formuleras inom projektet och alternativen ska leva upp till dessa för att vara intressanta att utvärderas. Alternativen ska bedömas på en betygsskala från 1 till 10 utifrån uppsatta kriterier. Bland dessa kriterier ingår t.ex. ekonomi, driftsäkerhet, redundans, social acceptans och hållbarhet (exempelvis koldioxidutsläpp). Kriterierna tas fram inom ramen för projektet.

Betygen ska sättas gemensamt av en grupp med olika bakgrund i organisationen vid en eller flera workshoppar. Varje kriterium innehåller ett antal underkriterier som vart och ett utvärderas. Underkriterier och kriterier viktas gemensamt. För varje underkriterium ska en kort motivering förklara det

valda betyget. Genom betygssättning och viktning erhålls en rangordning av de olika alternativen.

Alternativen utvärderas också med avseende på om det finns viktiga knäckfrågor som kan vara avgörande för möjligheten att genomföra alternativet. Detta kan exempelvis handla om tillstånd eller försvårande aspekter kring driften. Utvärderingen ger en vägledning för hur man på det mest effektiva sätt ska investera i ökad vattenproduktion för Visby med omnejd”.

Teknikförvaltningen anger några exempel på alternativ som ska vara med i multikriterieanalysen och till dessa hör avsaltningssystem, ytvattendammar och möjliga grundvattentäkter.

För att få en bred kunskapsbas och neutral bedömning av alternativen kommer tjänstepersoner från både samhällsbyggnadsförvaltningen (miljö/vattentillsyn) liksom teknikförvaltningens projektavdelning och park- och trafikavdelning medverka.

Teknikförvaltningen anger också att gångna höstens utmaningar med kontaminerad vattentäkt, som kräver förändrad prioritering av resurser, har försenat projektet till hösten 2024.

Teknikförvaltningens samlade bedömning är att den planerade multikriterieanalysen inkluderar föreliggande motions efterfrågade utredning. Flera alternativa vattenförsörjningsmetoder kommer att utredas och skattas av en bred expertis. Resultatet av analysen kommer kunna visa en resurseffektiv väg framåt för Visbyområdets framtida vattenförsörjningsmetoder. Analysen/utredningen bör även kunna användas som underlag vid framtida vägval på andra delar av Gotland.

Regionstyrelseförvaltningen har inget i sak att tillföra utan ansluter sig i den bedömning teknikförvaltningen gör, som förankrats politiskt genom tekniska nämndens beslut 2024-06-17, § 137.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Jonas Nilsson, ekostrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Johan Malmros (C) yrkar bifall till motionen.

Meit Fohlin (S) yrkar bifall till regionstyrelseförvaltningens förslag.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Johan Malmros (C) yrkande finner att regionstyrelseförvaltningens förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Motion. Utreda dricksvattendammar nedströms Tingstäde träsk 2023-12-07

Tekniska nämnden 2024-06-17, § 137

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-24

RS AU § 192 Motion. Trädplanteringsinitiativ för ungdomar

Ärendenummer: RS 2022/2050

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Motionen avslås.

Sammanfattning

Abdulalim Alkatea (C) yrkar i en motion att bilda en kommitté med ansvar för initiativet att varje gymnasieelev ska få möjlighet att plantera ett träd. Motionären menar att förslaget skulle kunna öka antalet träd på Gotland, koppla ungdomen till miljöfrågan på ett positivt sätt, öka ungdomens medvetenhet och intresse för miljöfrågor samt skapa ett positivt minne av plats och tid bland unga och barn.

I motionen föreslås att gymnasieskolan ges i ansvar att organisera arbetet i samverkan med lokala föreningar och organisationer samt att en kommitté med ansvar för frågan ska inrättas.

Regionstyrelsen har remitterat motionen till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och tekniska nämnden.

Ärendet har beretts av utbildnings- och arbetslivsförvaltningen som pekar på att Wisbygymnasiet på flera plan redan är starkt involverat i att arbeta med att öka ungas medvetenhet i miljöfrågor. Förvaltningen pekar även på det faktum att den föreslagna aktiviteten måste ske utanför ordinarie schema, något som bland annat skulle innebära behov av extra medel för personalkostnader. Eftersom det dessutom saknas stöd i nationella styrdokument, såsom skollagen och läroplanen för en aktivitet av detta slag, gör förvaltningen bedömningen att motionen bör avslås. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden gör bedömningen att ett genomförande av åtgärden skulle påverka resultat och måluppfyllelse negativt och nämnden beslutar att föreslå regionfullmäktige att avslå motionen.

Tekniska nämnden återremitterade motionen vid ett tillfälle under 2023 och beslutar sedan att föreslå regionfullmäktige att avslå motionen. Motiveringen till avslag är att det inte är ekonomiskt möjligt att genomföra ett bifall av motionen då träden behöver fackmannamässig hantering både vid plantering och i fortsatt skötsel. Tekniska nämnden understryker dock vikten av träd på fler allmänna platser.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen har inget att erinra mot varken gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens utlåtande och förslag till beslut eller tekniska nämndens förslag att avslå motionen. Tekniska nämnden lyfter i sitt beslut ekonomin som en viktig faktor till att de föreslår ett avslag.

Investeringskostnaden för trädplantering genomförd av omkring 600 avgångselever förväntas uppgå till 6,6 miljoner kronor per år med en utökad driftskostnad på 2,9 miljoner kronor per år.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår att regionstyrelsen ansluter sig till gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens och tekniska nämndens bedömning och att regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige att avslå motionen.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Wejde, processledare, regionstyrelseförvaltningen.

Johan Malmros (C) yrkar bifall till motionen. I detta instämmer Saga Carlgren (V).

Meit Fohlin (S) yrkar bifall till regionstyrelseförvaltningens förslag.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Johan Malmros (C) yrkande finner att regionstyrelseförvaltningens förslag vinner bifall.

Beslutsunderlag

Motion daterad 2022-12-12

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-01-16

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2023-03-23, § 20

Teknikförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-11-08

Tekniska nämnden 2023-12-14, § 269

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-24

RS AU § 193 Medborgarförslag. Gotlands kyrkor ska tas med på UNESCO:s världsarvslista

Ärendenummer: RS 2023/1995

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2023-10-16 där förslagsställaren föreslår att undersöka förutsättningarna för att få med samtliga Gotlands kyrkor på Unesco:s världsarvslista.

Förslagsställaren skriver att de flesta av Gotlands kyrkor har aktningvärd ålder, är fantastiska sevärdheter och stolthet för varje socken. Förslagsställaren skriver också att kyrkorna hålls i gott skick och är värda besök. Dessa beskrivningar är anledningen till att förslagsställaren vill att förutsättningarna för att få med kyrkorna på världsarvslistan undersöks.

Sverige som statspart till Världsarvskonventionen är mycket restriktivt till att nominera nya världsarv överhuvudtaget eftersom det finns en övervikt av kulturvärldsarv i västvärlden. I den globala strategin uttrycker Unesco att balans eftersträvas i världsarvslistan där andra delar av världen ges en möjlighet att komma ikapp. Ungefär tre fjärdedelar av alla världsarv ligger i Europa eller Nordamerika. Det är dessutom en överrepresentation för olika typer av monument som till exempel kyrkor. Detta sammantaget gör att det inte är troligt att de gotländska kyrkorna skulle föreslås bli ett världsarv. För att kunna nomineras som världsarv till världsarvskommittén måste ett objekt ha funnit med på Sveriges tentativa lista i minst ett år. Idag finns endast ett objekt med på den tentativa listan och det är minnena efter Carl von Linné. För mer information kring detta hänvisas till Riksantikvarieämbetet som är nationell samordnare för världsarv.

Förslaget till beslut är framtagen i samverkan mellan regionstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen (enheten strategisk planering med regionantikvarie och världsarvssamordnare).

Bedömning

Region Gotland driver inte frågan om att föreslå ett nytt världsarv på Gotland. Att bevara, använda och utveckla det befintliga världsarvet Hansestaden Visby kräver redan idag stort engagemang och mycket resurser, vilket beskrivs i *Strategi och handlingsplan för Hansestaden Visby*. Det är dock möjligt att driva frågan om ett nytt världsarv vidare som medborgare, men förankringen i det gotländska samhället behöver vara bred. Utredning av nytt världsarv görs av Länsstyrelsen i Gotlands län. Beslut om en nominering av ett nytt världsarv

fattas av regeringen. Samordning och bedömning är delegerad till Riksantikvarieämbetet och Naturvårdsverket. Beslut om tillägg till världsarvslistan fattas av UNESCOs världsarvskommitté. Detta beskrivs i *Nationella världsarvsstrategin* Riksantikvarieämbetet 2019.

De gotländska kyrkorna, dess inventarier och det landskap de står i är värda att skyddas för sin egen skull då de har mycket höga kulturmiljövärden. Kyrkorna är skyddade enligt 4 kap Kulturmiljölagen och har därigenom ett gott skydd.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Wejde, processledare, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2023-10-16

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-24

RS AU § 194 Medborgarförslag. Tillstånd till sommaruthyrning inom AB Gotlandshem

Ärendenummer: RS 2022/424

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2022-02-23 där förslagsställaren föreslår att Region Gotland skall utnyttja sitt ägardirektiv och ge Gotlandshem i uppdrag att återigen ge tillstånd till sommaruthyrning i andra hand. Detta har tidigare tillåtits och om detta inte är intressant för bolaget önskar förslagsställaren att bolaget ger tillåtelse till andrahandsuthyrning under Almedalsveckan.

AB Gotlandshem har sedan 2022 nya regler kring andrahandsuthyrning, vilka bolaget anser fungerar bra. Bolaget tillåter ingen andrahandsuthyrning i enlighet med det som i folkmun kallas ”sommaruthyrning”. Däremot tillåts hyresgästerna att hyra ut sina bostäder till Region Gotland när regionen har behov av bostäder till sin sommarpersonal. Reglerna säger att detta då ska ske till en och samma hyresgäst under en längre period, och som längst mellan 1 maj och 30 september.

AB Gotlandshem tillåter även traditionell andrahandsuthyrning när en hyresgäst har särskilda skäl, som exempelvis studier på annan ort eller prova på att vara sambo. Dessa regler följer hyreslagens regler för andrahandsuthyrning.

AB Gotlandshems uppdrag är att erbjuda bostäder till personer för permanent boende. Genom samarbetet med Region Gotland gällande uthyrning till deras sommarpersonal, bidrar bolaget till en bättre boendemarknad under sommaren. Genom att Region Gotlands sommarpersonal inte behöver konkurrera med övriga sommargäster i lika stor utsträckning som tidigare minskar konkurrensen om sommarboenden

Att hyra ut veckovis under sommaren, även enstaka veckor, medför en viss problematik enligt bolagets erfarenhet. Det ger större slitage på bostäderna, ökar osäkerheten i kvarteren och det blir större påfrestningar grannar emellan.

Dessutom är det inte längre enligt lag tillåtet att ta ut en så hög veckohyra som tidigare varit brukligt, nu kan den som hyr ut i andra hand endast ta sin ordinarie månadshyra (omvandlat till veckohyra om det är tal om veckouthyrning) med ett påslag om 15 procent om lägenheten hyrs ut möblerad.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningen bedömer att AB Gotlandshem har gjort en kvalificerad bedömning av för- och nackdelar med de olika varianter av andrahandsuthyrning som använts genom åren. Bolaget ska själva göra bedömningen om vilka regler som ska gälla för andrahandsuthyrning av deras bostäder vid varje tidpunkt, i samklang med eventuella förändringar av lagar. Detta är inte något som styrs i ägardirektivet. Regionstyrelsen beslutar att avslå medborgarförslaget.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Caroline Thomasson, bostadsstrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2022-02-23

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-05-23

RS AU § 195 Medborgarförslag. Fyrverkerier/Smällare

Ärendenummer: RS 2023/1790

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Medborgarförslaget avslås.

Sammanfattning

Ett ärende som väckts genom medborgarförslag ska enligt 6 kap. 34 § kommunallagen om möjligt handläggas av styrelsen eller nämnden så att ärendet kan avgöras inom ett år från det att det väcktes i fullmäktige. Någon direktivrätt över regionens resurshantering ger inte ett medborgarförslag i sig.

I ett medborgarförslag har en förslagsställare föreslagit införande av en regel om att fyrverkerier/smällare endast ska få användas en timme per år och då av utbildad personal på en specifik plats. Regionstyrelseförvaltningen har i linje med tidigare beslut på området rekommenderat avslag. Regionstyrelsens arbetsutskott har emellertid återremitterat ärendet för att utreda om och hur ett regelverk skulle kunna implementeras för att möjliggöra en reglering avseende fyrverkerier/smällare.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har i cirkuläret 23:04 redogjort för förutsättningarna för att anta och ändra i lokala ordningsföreskrifter för bl.a. fyrverkeri. Av redogörelsen för rättspraxis (se s. 31) framgår att en generell reglering för ett relativt stort och ospecifikt geografiskt område som gällde hela året med två korta undantag ansågs lägga onödigt tvång på allmänheten och innebära obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Medborgarförslaget får mot bakgrund av sagda praxis anses vara oförenligt med ordningslagen. Ärendet om medborgarförslag bör därför avslutas med att det avslås.

Det framgår vidare av cirkuläret att det finns ett visst utrymme för att ytterligare reglera fyrverkerier vid specifika platser, byggnader eller anläggningar och tidpunkter. En reglering innebär en kriminalisering. Därför behöver reglerna vara rimligt förutsebara för att de ska kunna tillämpas. Det förutsätter att betydande utredningsinsatser prioriteras för ändamålet att välja ut och avgränsa platser samt tider. Det ligger såväl tids- som resursmässigt utom ramen för den beredning som direkt kan följa med handläggningen av ett medborgarförslag. En sådan utredning skulle kräva ett särskilt uppdrag med klara utredningsdirektiv från styrelsen. Ett beslut i den riktningen skulle kunna vara att regiondirektören i ett nytt ärende ges i uppdrag att återkomma med förslag på projektdirektiv för en översyn av de lokala ordningsföreskrifterna.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Patrik Pettersson, chefsjurist, regionstyrelseförvaltningen.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag 2023-09-17

Cirkulär 23:04 Lokala ordningsföreskrifter

Regionfullmäktige 2023-10-23 § 183

Regionstyrelsens arbetsutskott 2024-02-13, § 45

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-06-12

RS AU § 196 Regiondirektörens information

Ärendenummer: RS 2024/1340

Sammanfattning

Regiondirektör Stefan Hollmark informerar arbetsutskottet om:

- **Sommaren 2024**
 - Otjänligt vatten i Kappelshamn.
 - Vattenproblemen i Vibble.
 - Politikers resande har varit ett stort fokus i media.
 - Bemanningen inom vården.
 - Beslut om att Almedalsveckan 2025 kommer att genomföras v.26 (23-27 juni).
 - Det som överskuggar allt är dock den allvarliga arbetsplatsolyckan inom teknikförvaltningen med dödlig utgång.
- **Hemställen sänkt hastighet väg 148 förbi Tingstäde träsk**
 - Lars-Göran Uddholm, räddningschef på samhällsbyggnadsförvaltningen, medverkar och informerar arbetsutskottet om hemställen. Region Gotland arbetar med att ta fram ett beslutsunderlag till regionstyrelsens sammanträde den 5 september om en hemställan till Länsstyrelsen Gotland att hastigheten på sträckan Tingstäde kyrka till Smiss ska sänkas och att detta bör verkställas omgående och gälla året ut.
- **Arbetsplatsolyckan**
 - Jenny Carlsson, HR-chef på teknikförvaltningen, medverkar och informerar om arbetsplatsolyckan på teknikförvaltningen, vilka åtgärder som vidtagits, med mera.
- **Frågor angående resande**
 - Henry Henziger från regionstyrelseförvaltningens ekonomiavdelning medverkar för att ge svar på flertalet frågor angående resande.